

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Ελληνική Οικονομία

Το 2014 βρήκε την Ελλάδα στην Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την ελληνική οικονομία να κάνει τα πρώτα δειλά βήματα ανάκαμψης. Πολιτικά και οικονομικά ενδυναμωμένη μετά από υπεράνθρωπη και επιτυχημένη προσπάθεια προσαρμογής, η χώρα μας προσπαθεί σταδιακά να βγει από τις συμπληγάδες του παλαιοκομματισμού και της κρατικοδίαιτης οικονομίας. Και σκοντάφτει κάθε τόσο.

Συγκεκριμένα, πρόσφατα επιχειρήθηκε η εφαρμογή του νόμου για την επιβολή ενός ελάχιστου νοσηλίου € 25 για κάθε εισαγωγή για νοσηλεία σε νοσοκομείο του ΕΣΥ, με σαφή εξαίρεση των ατόμων που βρίσκονται σε οικονομική αδυναμία, των χρονίως πασχόντων και των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Στόχος ήταν η μικρή αρχικά ενίσχυση των οικονομικών των νοσοκομείων (π.χ., για κάλυψη τουλάχιστον του κόστους περίθαλψης των ανασφάλιστων) και η έναρξη της διαδικασίας αντιμετώπισης της διαφθοράς και των αδιαφανών πληρωμών που εξακολουθούν να λαμβάνουν χώρα στον τομέα της υγείας. Ωστόσο, όπως φαίνεται, το διακύβευμα ήταν πολύ οδυνηρό για όσους λυμαίνονται το χώρο της υγείας - όχι βέβαια για τα ευκατάστατα ούτε ακόμη και για τα οικονομικά αδυνατισμένα από την κρίση νοικοκυριά. Το μόνο που ζητούν τα νοικοκυριά είναι να έχουν τη δυνατότητα αποτελεσματικής, ποιοτικής και σχετικά χαμηλού και διαφανούς κόστους περίθαλψης στα νοσοκομεία του ΕΣΥ. Κατά συνέπεια, και αυτό το πολύ διστακτικό εγχείρημα ακυρώθηκε, πριν καν εφαρμοστεί, και πάλι με τον ίδιο τρόπο που ακυρώθηκε και το εγχείρημα εκλογίκευσης της φορολογίας των ακινήτων με την ανατροπή του ευρείας βάσης Ενιαίου Φόρου Φορολογίας Ακινήτων (ΕΝΦΑ).

Συνεχίζονται, επίσης, οι έντονες πιέσεις προς την Κυβέρνηση για μείωση του φόρου στο πετρέλαιο θέρμανσης παρά το ότι: α) οι καιρικές συνθήκες στη χώρα έχουν μειώσει δραστικά τα τελευταία δύο έτη τις δαπάνες των εγχώριων νοικοκυριών για θέρμανση (αντίθετα με ότι συμβαίνει σε πολλές άλλες αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες του κόσμου, όπου σημειώνονται θερμοκρασίες πολύ κάτω από το μηδέν), β) το κράτος επιχορηγεί ικανοποιητικά τα νοικοκυριά που αντιμετωπίζουν αυξημένες επιβαρύνσεις από τη δαπάνη για θέρμανση (παρά τις πολύ καλές καιρικές συνθήκες που επικρατούν στη χώρα) και γ) η εξίσωση του φόρου στο πετρέλαιο θέρμανσης με τον φόρο στο πετρέλαιο κίνησης έχει συμβάλει ουσιαστικά στη δραστική μείωση του λαθρεμπορίου στα καύσιμα.

Το νοσήλιο των € 25

Από 1.1.2014 επρόκειτο να τεθεί σε εφαρμογή η διάταξη του Κεφ. ΙΒ2, παρ. 12, του Ν. 4093/2012 για την καταβολή υπέρ του ΕΟΠΥΥ του ποσού του € 1,0 ανά συνταγή που εκτελείται σε φαρμακείο, καθώς και για την καταβολή του ποσού των € 25 για κάθε εισαγωγή για νοσηλεία σε νοσοκομείο του ΕΣΥ. Σχετικά, εκδόθηκε εγκύκλιος του Υπ. Υγείας σύμφωνα με την οποία το ποσό των € 25 θα πληρωνόταν από κάθε πολίτη που εισάγεται για νοσηλεία σε δημόσιο νοσοκομείο. Σημειώνεται ότι για νοσηλεία 24 ωρών σε κάποια νοσοκομεία του ιδιωτικού τομέα το κόστος

για τον ασθενή μπορεί να υπερβεί το € 1000, ποσό που πολλαπλασιάζεται ανάλογα με τις ημέρες νοσηλείας. Αυτό δε που θέσπιζε ο νόμος και η εγκύκλιος του Υπ. Υγείας ήταν πληρωμή € 25 ακόμη και για νοσηλεία 10-ημερών ή/και 25-ημερών σε νοσοκομείο του ΕΣΥ, έναντι πολλών χιλιάδων ευρώ που θα στοίχιζε η ίδια νοσηλεία στον ιδιωτικό τομέα. Επίσης, η εγκύκλιος προσδιόριζε τις κατηγορίες των ασθενών (κατόχων βιβλιαρίων οικονομικής αδυναμίας, χρονίως πασχόντων, ατόμων με ειδικές ανάγκες, στρατιωτικών, φυλακισμένων, κ.ά.) που απαλλάσσονταν από την καταβολή του εξαιρετικά χαμηλού αυτού νοσηλίου. Επομένως, το νοσήλιο θα το πλήρωναν μόνο εκείνοι που δεν βρίσκονταν σε οικονομική αδυναμία και εκείνοι που δεν ήταν χρονίως πάσχοντες ή άτομα με ειδικές ανάγκες.

Το μέτρο αυτό ήταν εξαιρετικά διστακτικό ως προς το εύρος εφαρμογής του και ως προς τα οικονομικά του αποτελέσματα (υποστηρίχθηκε ότι οι εισπράξεις από αυτό δεν θα υπερέβαιναν τα € 10 εκατ.), και θα ετίθετο σε εφαρμογή με πολύ μεγάλη καθυστέρηση (4-ολόκληρα έτη μετά την χρεοκοπία του ελληνικού δημοσίου). *Παρ' όλα αυτά, ήταν η πρώτη προσπάθεια εφαρμογής πολιτικών ανάκτησης ενός μέρους του κόστους λειτουργίας των νοσοκομείων από τους χρήστες. Αποτελούσε στην ουσία το πρώτο θετικό μέτρο προς την κατεύθυνση της εκλογίκευσης και ομαλοποίησης της λειτουργίας των νοσοκομείων του ΕΣΥ.* Έως σήμερα τα μέτρα που εφαρμόστηκαν ήταν μεν δραστικά και πολύ σημαντικά ως προς τον περιορισμό της σπατάλης πόρων και την περικοπή των δαπανών στα δημόσια νοσοκομεία, αλλά κανένα μέτρο δεν είχε ως στόχο την αποκατάσταση μιας σταθερής πηγής εσόδων γι' αυτά τα νοσοκομεία. Αντίθετα, το μέτρο των € 25 στην εισαγωγή για νοσηλεία σε κρατικό νοσοκομείο αποτελούσε το πρώτο ουσιαστικό μέτρο προς την κατεύθυνση: (1) της έναρξης της διαδικασίας πάταξης της διαφθοράς που ανθεί ακόμη και σήμερα και ιδιαίτερα στα νοσοκομεία (όπως αποκαλύπτεται από τα περιστατικά που βλέπουν καθημερινά το φως της δημοσιότητας, αλλά και από την εμπειρία των ασθενών στα κρατικά νοσοκομεία) και (2) της θέσπισης πρόσθετων πηγών ενίσχυσης των οικονομικών πόρων των νοσοκομείων, όπως είναι αναγκαίο για την παροχή από αυτά ποιοτικών υπηρεσιών περίθαλψης στους πολίτες που έχουν απόλυτη ανάγκη αυτές τις υπηρεσίες.

Σημαντικότερη συμβολή στην επίλυση των δύο αυτών μεγάλων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η χώρα μπορεί να δοθεί με την επιδίωξη της ανάκτησης ενός μέρους του κόστους παροχής των υπηρεσιών των νοσοκομείων του ΕΣΥ από τους ίδιους τους χρήστες αυτών των υπηρεσιών. Σε αυτό το πλαίσιο, το πρόβλημα της διαφθοράς στα νοσοκομεία μπορεί να αντιμετωπιστεί όταν ο κάθε ασθενής ξέρει με βεβαιότητα εκ των προτέρων το πόσο που θα του στοιχίσει η κάθε νοσηλεία σε νοσοκομείο (δημόσιο ή ιδιωτικό) και όταν αυτό που θα πληρώσει θα το εισπράξει το νοσοκομείο με νόμιμες αποδείξεις και παραστατικά και όχι άλλοι παράγοντες, αφορολόγητα και με πλήρη αδιαφάνεια, όπως συμβαίνει σε μεγάλη έκταση έως σήμερα. Από την

άλλη πλευρά, το πρόβλημα της συνέχισης της ικανοποιητικής λειτουργίας των ελληνικών νοσοκομείων εξαρτάται τώρα από τη δυνατότητα επαρκούς χρηματοδότησης του κόστους λειτουργίας τους.

Η χρηματοδότηση των νοσοκομείων δεν είναι σήμερα δυνατό να πραγματοποιηθεί με επάρκεια από το κράτος και από τα ασφαλιστικά ταμεία για τους ακόλουθους λόγους: (1) Διότι οι ελληνικές κυβερνήσεις έχουν χάσει πια τη δυνατότητα που είχαν έως πρόσφατα να ασκούν «κοινωνική πολιτική» με τον συνεχώς διογκούμενο δανεισμό από το εξωτερικό και το εσωτερικό, για να παρέχονται δωρεάν υψηλού κόστους υπηρεσίες όχι μόνο σε εκείνους που τις έχουν ανάγκη αλλά δεν διαθέτουν επαρκείς ιδίους οικονομικούς πόρους, αλλά και στους πιο ευκατάστατους. Και, βεβαίως, για να προσφέρονται υπηρεσίες στους περισσότερους δικτυωμένους (στους δικούς μας) πολίτες της χώρας μας, σε εκείνους δηλαδή που πάντοτε βρίσκονται στην πρώτη θέση εκμετάλλευσης της «κοινωνικής πολιτικής» των ελληνικών κυβερνήσεων, χωρίς, στις περισσότερες περιπτώσεις, να έχουν συμβάλει στη χρηματοδότηση αυτής της πολιτικής. (2) Διότι οι εισφορές στα ασφαλιστικά ταμεία έχουν καταποντιστεί σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα όχι μόνο εξαιτίας της αυξημένης ανεργίας και των μειωμένων εισοδημάτων, αλλά και λόγω του ότι ένα μεγάλο μέρος των ασφαλισμένων δεν πληρώνει πλέον της εισφορές που οφείλει στα ασφαλιστικά ταμεία. (3) Διότι τα φορολογικά έσοδα της χώρας έχουν επίσης καταποντιστεί, παρά την υπερφορολόγηση των γνωστών υποζυγίων, αφού ένα μεγάλο μέρος των φορολογουμένων δεν πληρώνει όχι μόνο τους φόρους εισοδήματος και περιουσίας, αλλά ούτε καν τον ΦΠΑ.

Σε πολλές χώρες (μεταξύ άλλων Γερμανία, Γαλλία, Βέλγιο, Ισπανία, Πορτογαλία, Ιρλανδία κ.α.) η υγεία παρέχεται, όπως και στην Ελλάδα, «δωρεάν» (στη βάση εισφορών). Σε όλες τις χώρες, όμως, γίνεται προσπάθεια ο χρήστης να πληρώνει μερικώς όταν χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες υγείας. Ακόμη και στη Σουηδία, που φημίζεται για την «δωρεάν» υγεία, υπάρχει ανάλογη πληρωμή νοσηλίου. Και αν το σύστημα είναι πιο γενναϊόδωρο, αυτό συμβαίνει διότι τα φορολογικά έσοδα στην Σουηδία ανέρχονται σε 44,3% του ΑΕΠ της (ΟΟΣΑ, 2012). Είναι φανερό ότι το ίδιο δεν μπορεί να συμβεί στην Ελλάδα όπου τα φορολογικά έσοδα διαμορφώνονταν το 2012 στο 33,8% του, καταποντισμένου τα τελευταία έτη, ΑΕΠ της χώρας. Εάν στην Ελλάδα τα φορολογικά έσοδα ήσαν στα επίπεδα της Σουηδίας (44,3%), ή της Ιταλίας (44,4%), ή της Γαλλίας (45,3%), ή της Δανίας (48,0%), τότε θα υπήρχαν επιπλέον διαθέσιμοι πόροι (ύψους € 20 δις περίπου), από τους οποίους ένα σημαντικό μέρος θα μπορούσε να διατεθεί για περισσότερη «δωρεάν υγεία». Ωστόσο, η Ελλάδα χρεοκόπησε το 2009 διότι οι κυβερνήσεις της προσπάθησαν έως τότε (και προσπαθούν ακόμη και σήμερα) να εφαρμόσουν την κοινωνική πολιτική της Σουηδίας με στήριγμα το ανεπαρκές ελληνικό φορολογικό σύστημα και, επιπλέον, με βάση το ελληνικό σύστημα δημόσιας διοίκησης.

Με τα ανωτέρω δεδομένα, είναι εμφανές ότι η ομαλή λειτουργία των νοσοκομείων της χώρας δεν είναι

πλέον δυνατό να συνεχιστεί αν εκείνοι που εισάγονται για νοσηλεία στα νοσοκομεία (που δεν είναι οικονομικά αδύνατοι, που δεν είναι χρονίως πάσχοντες ή άτομα με ειδικές ανάγκες) **δεν αναλάβουν να πληρώσουν ένα μικρό έστω μέρος αυτού του κόστους λειτουργίας.** Επιπλέον, τα ελληνικά νοσοκομεία θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να εισπράττουν έσοδα από προσφορά υπηρεσιών σε ξένους κατοίκους (ιατρικός τουρισμός), καθώς και από όποια άλλη πηγή έχουν δυνατότητα να κινητοποιήσουν, συμπληρώνοντας έτσι τις κρατικές επιχορηγήσεις που θα αυξάνονται από εδώ και πέρα μόνο σε αναλογία με το ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ της χώρας. Η κρατική δαπάνη για την υγεία δεν θα μπορεί να υπερβεί το 6,0% του ΑΕΠ της χώρας,

Με βάση τα ανωτέρω η απόφαση της Κυβέρνησης να μην εφαρμόσει τελικά τον νόμο για την πληρωμή νοσηλίου € 25 για κάθε εισαγωγή ασθενούς σε νοσοκομείο του ΕΣΥ από 1.1.2014, αποτελεί σαφή οπισθοδρόμηση στην εφαρμογή του προγράμματος διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων της χώρας. Η επιβολή, ως ισοδύναμου μέτρου, της αύξησης της φορολογίας των τσιγάρων κατά 5 λεπτά για κάθε ευρώ, αποτελεί σαφή υπεκφυγή αφού δεν πρόκειται να έχει καμιά συμβολή ούτε στην αναγκαία ενίσχυση των οικονομιών των κρατικών νοσοκομείων, ούτε και στην επίσης αναγκαία μείωση της διαφθοράς και της υπέρμετρης επιβάρυνσης των ασθενών που νοσηλεύονται στα κρατικά νοσοκομεία με αδιαφανείς και σε μεγάλο βαθμό αφορολόγητες πληρωμές.

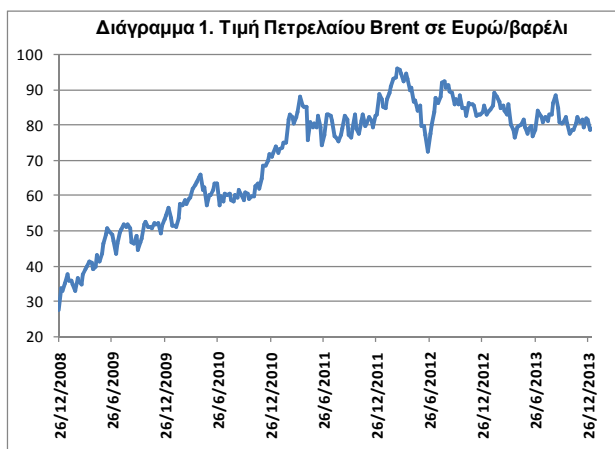
Φόρος στο πετρέλαιο θέρμανσης

Ο αυξημένος φόρος στο πετρέλαιο θέρμανσης υπεραντισταθμίστηκε από τις έως τώρα εξαιρετικά ευνοϊκές κρατικές συνθήκες και από το επίδομα θέρμανσης. Στην Ελλάδα οι ανάγκες για θέρμανση το χειμώνα, ή ακόμη και για κλιματισμό το καλοκαίρι είναι σχετικά χαμηλές, σε σύγκριση με πολλές άλλες αναπτυγμένες χώρες. Αυτό που παρουσιαζόταν ως κατανάλωση πετρελαίου θέρμανσης το 2009 (3,9 εκατ. χλτ.) ήταν στην πραγματικότητα σε μεγάλο βαθμό υπερ-κατανάλωση πετρελαίου θέρμανσης λόγω του τεχνητά χαμηλού κόστους του και κατανάλωσης ως πετρέλαιο κίνησης, με πολύ μεγάλα κέρδη για τους χρήστες. Αυτό που καταγράφηκε ως κατανάλωση πετρελαίου θέρμανσης το 2013 (0,87 εκατ. χλτ.) αποτελεί την κατανάλωση πετρελαίου θέρμανσης που αγοράστηκε με κανονικές αποδείξεις και δείχνει σε μεγάλο βαθμό τόσο την προσπάθεια εξοικονόμησης λόγω του υψηλού κόστους του, όσο και τις σημαντικά περιορισμένες ανάγκες των νοικοκυριών για θέρμανση στην περίοδο Οκτ.2012-Ιαν.2014.

Από την άλλη πλευρά, τα νοικοκυριά που παρά τις καλές καιρικές συνθήκες είχαν ανάγκη για μεγάλες ποσότητες πετρελαίου θέρμανσης είχαν τη δυνατότητα να επιδοτηθούν με διαφάνεια από το κράτος, μειώνοντας δραστικά το κόστος της θέρμανσής τους, τόσο στην περίοδο Οκτ.2012 – Μαΐου 2013, όσο και στην περίοδο Οκτ.2013 – Μαΐου.2014. Ιδιαίτερα στη 2^η περίοδο έχουν ήδη εγκριθεί οι αιτήσεις επιδότησης σε άνω των 500.000 νοικοκυριών, για τα οποία μειώνεται ακόμη

περισσότερο (από ότι είχε ήδη μειωθεί λόγω των πολύ καλών καιρικών συνθηκών) το κόστος θέρμανσης και για τον φετινό χειμώνα.

Σημειώνεται ότι οι τιμές αγοράς του πετρελαίου θέρμανσης αυξήθηκαν κατά 35% περίπου τον Οκτ.2012, έναντι του Οκτ.2011, αλλά μειώθηκαν τον Οκτ.2013 κατά -6,5% περίπου έναντι του Οκτ.2012, λόγω της σημαντικής μείωσης και των διεθνών τιμών του πετρελαίου. Επίσης, η αύξηση της τιμής του πετρελαίου θέρμανσης το 2013 έναντι του 2009 οφείλεται όχι μόνο στην αύξηση του σχετικού φόρου στο πετρέλαιο θέρμανσης αλλά και στη μεγάλη αύξηση των διεθνών τιμών του πετρελαίου, όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 1. Ειδικότερα, η μέση τιμή του πετρελαίου Brent στο 1^ο 6μηνο του 2009 ήταν στα € 39,8/Βαρέλι, ενώ κατά τη διάρκεια του 2013 διαμορφώθηκε στα € 81,9/Βαρέλι.

Παγκόσμια Οικονομία

Οι επενδυτές την τρέχουσα εβδομάδα είχαν εστιάσει το ενδιαφέρον τους στην ανακοίνωση των στοιχείων για τις νέες θέσεις εργασίας στις ΗΠΑ και στη δημοσίευση των πρακτικών της διήμερης συνεδρίασης (17-18.12.2013) του Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής (FOMC) της Ομοσπονδιακής Τραπεζής (Fed), κατά την οποία αποφασίσθηκε ο περιορισμός του προγράμματος αγοράς ομολόγων (QE3). Ήδη ανακοινώθηκε ότι η αύξηση της απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα των ΗΠΑ – με βάση την έρευνα του ADP – αυξήθηκε περισσότερο του αναμενομένου, κατά 238 χιλ. άτομα τον Δεκ.2013, έναντι της αύξησής τους κατά 229 χιλ. άτομα τον Νοέμ.2013. Επίσης, τα πρακτικά της συνεδρίασης της Fed επιβεβαιώνουν αυτό που είχε ήδη γίνει κατανοητό, ότι η πορεία ανάπτυξης και μείωσης της ανεργίας στις ΗΠΑ χαρακτηρίζεται από σταθερότητα και δικαιολογεί την απόφαση της FOMC για την έναρξη της διαδικασίας σταδιακού περιορισμού από τον Ιανουάριο 2014 του προγράμματος αγορών κρατικών ομολόγων και τιτλοποιημένων στεγαστικών δάνειων. Τα πρακτικά επιβεβαίωσαν επίσης τις ήδη υπάρχουσες προσδοκίες για τον ρυθμό περιορισμού του προγράμματος αγοράς ομολόγων με τερματισμό του

εντός του 2014, εφόσον δεν μεταβληθεί αρνητικά η εικόνα της οικονομίας των ΗΠΑ.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι οι πρόσφατα δημοσιευθέντες οικονομικοί δείκτες και η συμφωνία στο Κογκρέσο για τον προϋπολογισμό, επιβεβαιώνουν τη δυναμική ανάπτυξης της οικονομίας των ΗΠΑ, δικαιολογώντας την ανωτέρω απόφαση της Fed, με μόνη εξαίρεση την σημαντική οπισθοδρόμηση του δείκτη Υπευθύνων Προμηθειών (ISM-PMI) στους κλάδους εκτός της μεταποιητικής βιομηχανίας. Επιπλέον, ικανοποιητικά εξελίσσεται η εκτέλεση του Π2013-2014 στο 3μηνο Οκτ.-Δεκ.2013. Ειδικότερα:

Στον τομέα της παραγωγής, ο δείκτης υπευθύνων προμηθειών ISM manufacturing σημείωσε μεν μικρή πτώση στο 57,0 τον Δεκ.2013 από 57,3 το Νοέμ.2013, αλλά συνεχίζει να κινείται υψηλότερα από το 56,4 που είχε καταγράψει τον Οκτ.2013. Επίσης, οι εργοστασιακές παραγγελίες αυξήθηκαν κατά 1,8% σε μηνιαία βάση το Νοέμ.2013 μετά από πτώση τους κατά -0,5% τον Οκτ.2013. Περισσότερο απογοητευτική ήταν η πτώση του δείκτη ISM non-manufacturing στο 53,0 τον Δεκ.2013, από 53,9 τον Νοέμ.2013 που έγινε ιδιαίτερα αισθητή από της αγορές. Ωστόσο, οι επενδυτές θα θελήσουν να αποκτήσουν μια πληρέστερη εικόνα για τις εξελίξεις στην οικονομία από την πορεία βελτίωσης της αγοράς εργασίας η οποία θα διαφανεί με την ανακοίνωση (την Παρασκευή 10.1.2014) των στοιχείων για την αύξηση της απασχόλησης τον Δεκ.2013. Οι αναλυτές εκτιμούν ότι τον Δεκ.2013 προστέθηκαν στην οικονομία των ΗΠΑ, 197.000 νέες θέσεις εργασίας, έναντι 203.000 θέσεων τον Νοέμ. 2013. Όσον αφορά το ποσοστό της ανεργίας αυτό αναμένεται να διατηρηθεί στο 7,0% που αποτελεί και το χαμηλό της τελευταίας 5-ετίας. Εάν τα στοιχεία για τις νέες θέσεις εργασίας απογοητεύσουν τους επενδυτές τότε ενδέχεται να αποφασίσουν να ρευστοποιήσουν τμήμα των τοποθετήσεων τους, καθώς ήδη έχουν σημαντικά κέρδη, ιδιαίτερα από μετοχικούς τίτλους, από το περασμένο έτος. Ο αποχωρών πρόεδρος της Fed σε ομιλία του την περασμένη εβδομάδα εξέφρασε την άποψη ότι η FED θα διατηρήσει για αρκετό χρόνο ακόμη την επεκτατική της νομισματική πολιτική, παρόλο που έχει αποφασίσει τον περιορισμό του προγράμματος αγοράς ομολόγων. Σημειώνεται ότι η Fed διατηρεί σχεδόν μηδενικά τα επιτόκια παρέμβασής της από τα τέλη του 2008 και δεν αναμένεται απόφαση για αύξησή τους έως τις αρχές του 2015.

Η Γερουσία των ΗΠΑ, ενέκρινε την 6.1.2014 την υποψηφιότητα της Τζάνετ Γιέλεν, με 56 ψήφους υπέρ και 26 κατά, για τη θέση του επικεφαλής της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ. Η νέα πρόεδρος θα αναλάβει καθήκοντα την 1η Φεβρουαρίου. Η Γιέλεν, εκτιμάται ότι θα συνεχίσει τις βασικές κατευθύνσεις πολιτικής του προκατόχου της. Σημειώνεται ότι και οι δύο έχουν δηλώσει υπέρ του σταδιακού τερματισμού του προγράμματος ενίσχυσης της ρευστότητας στην οικονομία των ΗΠΑ, αλλά και της διατήρησης των χαμηλών επιτοκίων. Οι επενδυτές θα δώσουν ιδιαίτερη

έμφαση και στις επικείμενες ανακοινώσεις για την κερδοφορία των επιχειρήσεων (όπως, π.χ., της Alcoa, της JPMorgan Chase, κ.ά.) στις ΗΠΑ για το 4^ο 3μηνο.2013, καθώς θα αποτελέσουν βαρόμετρο των χρηματιστηριακών εξελίξεων.

Στην Ευρώπη, η πρώτη συνεδρίαση του ΔΣ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) για το 2014, δεν αναμένεται να αιφνιδιάσει τις αγορές, καθώς η πλειονότητα των αναλυτών δεν αναμένει αλλαγή της νομισματικής της πολιτικής. Στην κατεύθυνση αυτή συνηγορούν άλλωστε και οι πρόσφατες δηλώσεις του Διοικητή της ΕΚΤ ότι η κρίση χρέους μπορεί να μην έχει ξεπεραστεί, αλλά υπάρχουν πολλές ενθαρρυντικές ενδείξεις, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει άμεση ανάγκη για δράση. Σύμφωνα με τον επικεφαλής της ΕΚΤ, χώρες που έχουν πληγεί από την κρίση όπως η Ιρλανδία και η Πορτογαλία βγήκαν από το πρόγραμμα διάσωσης, τα ασφάλιστρα κινδύνου (CDS) για τα δάνεια χωρών της Νότιας Ευρώπης μειώθηκαν και οι διεθνείς επενδυτές επιστρέφουν στην Ευρώπη. Στην καθιερωμένη συνέντευξη που ακολουθεί μετά τη συνεδρίαση του ΔΣ, ο διοικητής της ΕΚΤ αναμένεται να επαναλάβει ότι η κεντρική τράπεζα είναι έτοιμη να αναλάβει δράση για να στηρίξει τις αγορές εάν και εφόσον απαιτηθεί και ότι θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην πραγματική οικονομία προκειμένου να καταπολεμηθεί η ανεργία που διατηρήθηκε στο 12,1% τον Νοέμ.2012, όπως και τον Οκτ.2012. Σύμφωνα με την ΕΚΤ, η συνέχιση της αρνητικής πορείας της πιστωτικής επέκτασης τον Νοέμ.2013 επιβεβαιώνει την άποψη ότι οι συνθήκες στις χρηματοπιστωτικές αγορές δεν έχουν εξομαλυνθεί. Άλλωστε, ο πολύ χαμηλός ρυθμός αύξησης της τραπεζικής χρηματοδότησης προς τα νοικοκυριά κατά +0,1% το Νοέμ.2013 και η νέα σημαντική μείωση κατά -3,9% της χρηματοδότησης προς τις επιχειρήσεις τον ίδιο μήνα δίνουν αφορμή για έντονο προβληματισμό. Σύμφωνα με ορισμένα μέλη του ΔΣ της ΕΚΤ, η εξέλιξη του πληθωρισμού, που μειώθηκε εκ νέου στο 0,9% τον Δεκ.2013 (Δομικός: 0,7%), θα αποτελέσει στο μέλλον τον παράγοντα που θα καθορίσει αποφασιστικά τις αποφάσεις της ΕΚΤ.

Στην πραγματική οικονομία, στη ΖτΕ, τα στοιχεία που δημοσιεύθηκαν δείχνουν βελτίωση της οικονομίας το 4ο 3μηνο 2013. Στα θετικά η άνοδος του δείκτη εμπιστοσύνης στη ΖτΕ (Sentix Index) στο 11,9 τον Ιαν.2014 (υψηλό 2,8 ετών) από 8,0 τον Δεκ.2013. Ωστόσο συνεχίζεται η αρνητική εικόνα στον τομέα των υπηρεσιών, καθώς ο σχετικός δείκτης PMI στη ΖτΕ υποχώρησε στο 51,0 τον Δεκ.2013, από 51,2 το Νοέμ.2013. Αντιθέτως, ο δείκτης PMI στη μεταποίηση ανήλθε στο 52,7 τον Δεκ.2013, από 51,6 το Νοέμ.2013, δείχνοντας σταθερή πορεία αύξησης της παραγωγής της μεταποιητικής βιομηχανίας.

Στο Ην. Βασίλειο, η ΤτΑγγλίας αναμένεται να διατηρήσει στη συνεδρίαση της 9.1.2014 το βασικό της επιτόκιο και το πρόγραμμα αγοράς περιουσιακών στοιχείων αμετάβλητα. Η ανατίμηση της στερλίνας τους τελευταίους μήνες και η συγκράτηση των μισθών - παρά την πτώση της

ανεργίας, αναμένεται να περιορίσουν τις πληθωριστικές πιέσεις και κατά συνέπεια να στηρίξουν τη διατήρηση των χαμηλών επιτοκίων για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Αυτό θεωρείται αναγκαίο και για να ανακόψει την ανατιμητική τάση της αγγλικής λίρας αλλά και για να συμβάλει στη διατήρηση ενός ικανοποιητικού ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας. Σημειώνεται ότι κάποια ανησυχία προκάλεσε η μη αναμενόμενη πτώση του δείκτη PMI στις υπηρεσίες στο 58,8 τον Δεκ.2013, από 60,0 τον Νοέμ.2013, χωρίς, βέβαια, αυτό να ανατρέπει τις προσδοκίες για ικανοποιητική αύξηση του ΑΕΠ της χώρας και στο 4^ο 3μηνο.2013.

Εξελίξεις στις αγορές συναλλάγματος το 2013 και οι προοπτικές για το 2014.

Όσον αφορά το 2013, ο Πίνακας 1 αποτυπώνει τις μεταβολές που σημειώθηκαν στις βασικές αγορές συναλλάγματος παγκοσμίως. Παρουσιάζεται η αξία σε δολάρια των ισοτιμιών των νομισμάτων των αναπτυσσόμενων και πολλών σημαντικών αναπτυσσόμενων οικονομιών στα τέλη του 2013 και στα τέλη του 2012 και η ποσοστιαία μεταβολή τους εντός του 2013. Από τον Πίνακα αυτό φαίνεται ότι αυτό που κατά κύριο λόγο συνέβη το 2013 ήταν η ανατίμηση του Ευρώ κατά 4,5% έναντι του Δολαρίου και κατά περισσότερο από 23% έναντι του Γιέν. Πρόκειται για το κοινό νόμισμα της Ζώνης του Ευρώ που, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις παγκοσμίως εμβέλειας αναλυτών, επρόκειτο να διαλυθεί στα εξών συνετέθη εντός του 2012, ή, το πολύ, εντός του 2013. Αντί της διάλυσης, ήταν το νόμισμα που ανατιμήθηκε περισσότερο από όλα τα άλλα και απετέλεσε πόλο έλξης επενδυτικών κεφαλαίων κατά τη διάρκεια του περασμένου έτους. Ανατιμήθηκαν επίσης έναντι του Δολαρίου η Αγγλική Λίρα (2,0%), το Ελβετικό Φράγκο (2,94%), το Γουάν της Κίνας κατά 2,91%, το Γουόν της Νότιας Κορέας (1,39%) και η Σουηδική Κορώνα (1,22%). Η Δανική Κορώνα είναι συνδεδεμένη απολύτως με το Ευρώ παρά το ότι η Δανία δεν είναι μέλος της Ζώνης του Ευρώ.

Πίνακας 1. Η ισοτιμία των κυριότερων νομισμάτων έναντι του Δολαρίου ΗΠΑ

Νομίσματα	Σύμβολο	Ποσοστιαία Μεταβολή (%)	Ισοτιμία Τέλος 2012	Ισοτιμία Τέλος 2013
Δανική κορώνα	DKK	4.50	.17689	.18484
Ευρώ	EUR	4.49	1.3197	1.3789
Ελβετικό φράγκο	CHF	2.94	1.09325	1.12537
Κίνας γιουάν	CNY	2.91	.16050	.16517
Αγγλική στερλίνα	GBP	1.99	1.6242	1.6566
Νοτίου Κορέας γουόν	KRW	1.39	.00094	.00095
Σουηδική κορώνα	SEK	1.22	.15375	.15563
Δολάριο ΗΠΑ	USD	.00	1.0000	1.0000
Δολάριο Νέας Ζηλανδίας	NZD	-.30	.8263	.8238
Βιετνάμ ντογκ	VND	-1.21	.00005	.00005
Μεξικό πέσο	MXN	-1.30	.07737	.07636
Δολάριο Ταϊβάν	TWD	-2.60	.03444	.03355
Δολάριο Σιγκαπούρης	SGD	-3.23	.8186	.79214
Δολάριο Καναδά	CAD	-6.39	1.00513	.94091
Νορβηγίας κορώνα	NOK	-8.30	.17990	.16496
Ινδίας ρουπία	INR	-11.01	.01818	.01618
Βραζιλίας ρεάλ	BRL	-13.15	.48742	.42335
Δολάριο Αυστραλίας	AUD	-14.02	1.0383	.8927
Τουρκίας λίρα	TRY	-17.02	.56054	.46512
Ιαπωνίας γιέν	JPY	-17.71	.01154	.00950
Νοτίου Αφρικής ράντ	ZAR	-19.42	.11795	.09504

Πηγή: Bloomberg

Αντίθετα, σημειώνεται η σημαντική υποτίμηση έναντι του Δολαρίου (και κατά συνέπεια έναντι του Ευρώ και των άλλων νομισμάτων που ανατιμήθηκαν έναντι του Δολαρίου) του Γιέν της Ιαπωνίας κατά -17,1%, του Αυστραλιανού Δολαρίου κατά -14,02%, του Real της Βραζιλίας (-13,15%), του Ραντ της Νότιας Αφρικής κατά -19,42% (λόγω και της μεγάλης πτώσης της τιμής του χρυσού), της Ρουπίας της Ινδίας κατά -11,01%, της γειτονικής μας Τουρκικής Λίρας κατά -17,02% και ακόμη και της Νορβηγικής Κορώνας κατά -8,3%. Από τον συνδυασμό των ανωτέρω κινήσεων των βασικών νομισμάτων προκύπτει ότι η σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία του Δολαρίου που απεικονίζεται με τον δείκτη DXY στο Διάγραμμα 1. Η σταθμισμένη αυτή ισοτιμία παρουσιάζεται ακόμη σε σχετικά υψηλά επίπεδα, παρά τη μικρή υποτίμησή της τους τελευταίους μήνες. Ειδικότερα, ο δείκτης DXY διολίσθησε στο 71,506 την 26.3.2008, αλλά ανέκαμψε στο 87,122 την 5.12.2008. Στη συνέχεια, διολίσθησε και πάλι στο 72,933 την 29.4.2011 για να επανέλθει στα επίπεδα του 79-82 το 2012 και το 2013. Η συνεχής έκδοση νέου χρήματος από την FED στα πλαίσια του προγράμματος αγοράς ομολόγων (κρατικών ομολόγων και πιλοποιημένων στεγαστικών δανείων) έχει πράγματι συμβάλει στην συγκράτηση της σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας του δολαρίου σε σχετικά χαμηλά (υποτιμημένα;) επίπεδα.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, όσον αφορά την αναμενόμενη εξέλιξη των βασικών νομισμάτων κατά τη διάρκεια του 2014, η πλειοψηφία των αναλυτών φαίνεται να συγκλίνει στην υπόθεση της ισχυροποίησης του δολαρίου (USD) - από τα σχετικά χαμηλά επίπεδα στα οποία διαμορφωνόταν στο τέλος του 2013. Σημειώνεται ότι το δολάριο είχε σημαντικές ανοδικές τάσεις στις πρώτες ημέρες του 2014, αλλά υποχώρησε την 6^η Ιαν.2014 μετά την μη αναμενόμενη πτώση του Δείκτη Υπευθύνων Προμηθειών (ISM) στους κλάδους εκτός της βιομηχανίας στο 53 τον Δεκ.2013, από 53,6 τον Νοέμ.2013 με πτώση του δείκτη παραγγελιών κάτω από το 50. Η εξέλιξη αυτή συνέβαλε σε αύξηση της ζήτησης για τα κρατικά ομόλογα ΗΠΑ και σε πτώση της απόδοσης των 10ετών ομολόγων σε επίπεδα

κάτω του 3,0%, καθώς και σε πτώση των χρηματιστηριακών αγορών στις μεγάλες οικονομίες. Έτσι, το δολάριο διαμορφωνόταν στα 1,3624 USD/EUR και στα 104,49 JPY/USD την 7^η Ιαν.2014.

Επίσης, οι περισσότεροι αναλυτές (βλέπε και το Reuters), εκτιμούν ότι σε ομαλή ανατιμητική τάση θα βρεθεί πιθανότατα και η Αγγλική Λίρα (GBP) - η οποία ισχυροποιήθηκε ελαφρά το 2013, αλλά ιδιαίτερα στο 2^ο 6μηνο του 2013. Την 7^η Ιαν.2014 η ισοτιμία της διαμορφωνόταν στα 1,6390 USD/GBP, από 1,6557 USD/GBP την 31.12.2013.

Από την άλλη πλευρά, εκτιμάται ότι θα υπάρξει περαιτέρω υποχώρηση του Γιέν (JPY) - πιθανότατα έως και τα 120 JPY/USD. Την 7^η Ιαν.2014 η ισοτιμία της Γιέν διαμορφωνόταν στα 104,48 JPY/USD, από 105,31 JPY/USD την 31.12.2013.

Επίσης, αναμένεται αντιστροφή της ανοδικής τάσης του Ευρώ (EUR) - προς το επίπεδο των 1,25 USD/EUR. Ήδη την 7^η Ιαν.2014 το Ευρώ είχε διολίσθησει στα 1,3615 USD/EUR, από 1,3743 USD/EUR την 31.12.2013.

Επίσης, αναμένεται περαιτέρω υποχώρηση (η οποία σε πολλές περιπτώσεις μπορεί να μην είναι επιθυμητή) των συναλλαγματικών ισοτιμιών των νομισμάτων πολλών αναδυόμενων οικονομιών.

Ειδικότερα, **η θεωρούμενη περαιτέρω ισχυροποίηση του δολαρίου το 2014** θα στηριχθεί κατά κύριο λόγο στον σταδιακό περιορισμό του προγράμματος ποσοτικής ενίσχυσης της ρευστότητας από τη FED, που ήδη έχει ανακοινωθεί ότι θα αρχίσει από τον Ιαν.2014 και θα ολοκληρωθεί εντός του 2014, καθώς και στην αναμενόμενη ενίσχυση της ανάπτυξης στην οικονομία των ΗΠΑ, με τα μακροπρόθεσμα επιτόκια να ανέρχονται ήδη σε επίπεδα άνω του 3,0% (για τα 10ετή κρατικά ομόλογα), δημιουργώντας ένα θετικό περιθώριο υπέρ του δολαρίου. Καθώς η έκδοση νέου χρήματος από την FED θα περιορίζεται, με πλήρη διακοπή της προς το τέλος του 2014, το δολάριο αναμένεται να κερδίζει έδαφος στις αγορές συναλλάγματος. Η εξέλιξη αυτή αναμένεται να είναι πολύ επιθυμητή από την Ιαπωνία και από τη Ζώνη του Ευρώ. Ωστόσο, πολλές αναπτυσσόμενες οικονομίες, που έχουν ήδη υποστεί σημαντική υποτίμηση των νομισμάτων τους με επίσης σημαντικές εκροές κεφαλαίων και με επιπτώσεις στην έξαρση των πληθωριστικών πιέσεων στις οικονομίες τους, δεν είναι βέβαιο ότι επιθυμούν την περαιτέρω υποτίμηση των δικών τους νομισμάτων.

Σχετικά με τις προοπτικές για περαιτέρω υποτίμηση του Γιέν, σημειώνεται ότι αυτή η προοπτική είναι επιθυμητή και προωθείται και από τη συνεχιζόμενη πολιτική ενίσχυσης της εγχώριας ρευστότητας από την Τταπωνίας με στόχο την άνοδο του πληθωρισμού στο 2,0%. Αυτή η πολιτική θεωρείται ότι μπορεί να ωθήσει το Γιέν προς το επίπεδο των 120 JPY/USD, παρά το ότι η αύξηση του φόρου κατανάλωσης από τον Απρ.2014 μπορεί να συμβάλει προς την αντίθετη κατεύθυνση. Επίσης, δεν είναι ακόμη εμφανές το πώς οι αναδυόμενες αγορές θα συμπεριφερθούν σε περίπτωση μιας

ταχύτερης του αναμενομένου πορείας περιορισμού του προγράμματος αγοράς ομολόγων από την FED. Αν αυτή η πολιτική οδηγήσει τελικά σε μεγαλύτερη εκροή κεφαλαίων από τις αναπτυσσόμενες οικονομίες και σε αύξηση του κινδύνου εμφάνισης νέων χρηματοοικονομικών κρίσεων σε πολλές από αυτές, τότε τα επενδυτικά κεφάλαια μπορεί να εισρεύσουν και πάλι στις ιαπωνικές αγορές ασκώντας αυξητικές τάσεις στο Γιέν.

Όσον αφορά τη Ζώνη του Ευρώ, η ανατίμηση του Ευρώ στα 1,38 USD/EUR ήταν σε μεγάλο βαθμό ανεπιθύμητη, ιδιαίτερα από χώρες της περιφέρειας που εφαρμόζουν ακόμη αυστηρά προγράμματα δημοσιονομικής προσαρμογής και αντιμετωπίζουν συνθήκες ύφεσης στις οικονομίες τους. Το ισχυρό Ευρώ δεν βοηθάει καθόλου στην ανάκαμψη των οικονομιών της Ζώνης του Ευρώ αλλά και των οικονομιών που έχουν συνδεόμενα τα νομίσματά τους στο Ευρώ (Δανία, Βουλγαρία, κ.ά.). Επομένως, μια πιθανή υποχώρηση του Ευρώ σε επίπεδα κάτω των 1,3 USD/EUR θα ήταν ευπρόσδεκτη από όλους, συμπεριλαμβανομένης και της Γερμανίας. Μια τέτοια εξέλιξη θα εξασφάλιζε τη διαμόρφωση του πληθωρισμού στη ΖτΕ σε επίπεδα κοντά στο 2,0% με ευνοϊκές επιπτώσεις στην ανάκαμψη, αντί του υπαρκτού κινδύνου να μειωθεί ο πληθωρισμός με βάση το ΔΤΚ σε επίπεδα κάτω του 1,0%, με αρνητικό πληθωρισμό στην Ελλάδα (-1,3% το 2014) και σε άλλες χώρες της περιφέρειας. Ωστόσο, το Ευρώ θα είναι δύσκολο να διολισθήσει ουσιαστικά σε διεθνώς ανταγωνιστικά επίπεδα, αν οι πλεονασματικές χώρες δεν αποφασίσουν να συμβάλουν στην ανάπτυξη με ενίσχυση και της εγχώριας ζήτησης στις οικονομίες τους. Η συνέχιση της επίτευξης πλεονασμάτων στο εμπορικό ισοζύγιο της Γερμανίας ύψους άνω των € 250 δις ετησίως δεν είναι μια βιώσιμη προοπτική. Μάλιστα, το πλεόνασμα αυτό μπορεί να αυξηθεί περαιτέρω το 2014 και στα επόμενα έτη, αν το Ευρώ πράγματι διολισθήσει σε επίπεδα κάτω του 1,3 USD/EUR υπό την επίδραση της διατήρησης των επιτοκίων από την ΕΚΤ σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα, παρά την ανοδική πορεία των επιτοκίων στις ΗΠΑ.

Η Αγγλική Λίρα από την πλευρά της παρουσιάζει ανατιμητικές τάσεις τους τελευταίους μήνες, παρά το γεγονός ότι η ΤτΑγγλίας εξακολουθεί να πραγματοποιεί παρεμβάσεις για να αποτρέψει μια ανεπιθύμητη μεγαλύτερη ανατίμηση του νομίσματος της χώρας. Οι αγορές λαμβάνουν υπόψη τους στην τρέχουσα περίοδο την εντονότερη του αναμενομένου ανάκαμψη της οικονομίας του Ην. Βασιλείου, με ταχεία αύξηση της πιστωτικής επέκτασης και των τιμών των ακινήτων και θεωρούν ότι ο περιορισμός του προγράμματος ποσοτικής ενίσχυσης της ρευστότητας στην οικονομία από την ΤτΑγγλίας και τελικά ακόμη και μια έγκαιρη αύξηση των επιτοκίων παρέμβασης δεν θα πρέπει να αποκλείονται να συμβούν τουλάχιστον από τις αρχές του 2015. Από αυτές τις προσδοκίες προκύπτουν οι ανατιμητικές τάσεις στην Αγγλική Λίρα. Ωστόσο, και σε αυτή τη χώρα η ανάκαμψη δεν στηρίζεται ακόμη σε απόλυτα στέρεες βάσεις. Για το λόγο αυτό μπορεί να

υπάρξουν σημαντικές διακυμάνσεις στη συναλλαγματική ισοτιμία της GBP.

Τέλος, το πρόβλημα με τις αναπτυσσόμενες οικονομίες είναι ακόμη περισσότερο πιο περίπλοκο. Όπως φαίνεται στον Πίνακα 1, στις περισσότερες από αυτές τις χώρες έχει ήδη υπάρξει σημαντική διολίσθηση των νομισμάτων τους τόσο έναντι του Δολαρίου, όσο και (πολύ περισσότερο) έναντι του Ευρώ. Στο Διάγραμμα 2, για παράδειγμα, φαίνεται η μεγάλη διολίσθηση της Τουρκικής Λίρας έναντι του Δολαρίου κατά τη διάρκεια του 2013. Η διολίσθηση αυτή επιταχύνθηκε τον Δεκ.2013 και στις αρχές του 2014, υπό την πίεση κυβερνητικών αναταράξεων που προέκυψαν ως αποτέλεσμα της έρευνας που έχει αναληφθεί από τη δικαιοσύνη για αποκάλυψη σημαντικών περιπτώσεων διαφθοράς που φαίνεται να ενοχοποιούν και κυβερνητικά στελέχη.

Επίσης, στον Πίνακα 2 φαίνεται η μεγάλη διολίσθηση των νομισμάτων πολλών άλλων αναπτυσσόμενων οικονομιών το 2013. Ξεχωρίζει μόνο η ελεγχόμενη ανατίμηση του Γουάν της Κίνας κατά 2,91% και του won της Νότιας Κορέας κατά 1,39%. Το ερώτημα είναι αν το 2014 θα υπάρξει περαιτέρω ελεγχόμενη διολίσθηση των νομισμάτων των αναδυόμενων αγορών, ή αν η πτώση των νομισμάτων αυτών λάβει τη μορφή κρίσης, όπως συμβαίνει στην τρέχουσα περίοδο στην Τουρκία.

Διάγραμμα 2. Διολίσθηση της Τουρκικής Λίρας (TRY/USD) το 2013

Στις αγορές κεφαλαίου, αγοραστικό ενδιαφέρον εκδηλώθηκε για την πλειονότητα των ευρωπαϊκών ομολογιακών τίτλων, το τελευταίο 7ήμερο, καθώς οι επενδυτές εκτιμούν ότι η οικονομική κατάσταση στην ΖτΕ βελτιώνεται και η ανάκαμψη αποκτά δυναμική. Θετικά επηρέασε την αγορά των ευρωπαϊκών ομολόγων η εξαιρετικά επιτυχής επάνοδος της Ιρλανδίας στις αγορές ομολόγων, για πρώτη φορά μετά την έξοδο της από τον Μηχανισμό Στήριξης της ΖτΕ και του ΔΝΤ την 15.12.2013. Ειδικότερα, η Ιρλανδία προχώρησε στην έκδοση 10-ετούς ομολόγου την 7.1.2014, η οποία έτυχε μεγάλου επενδυτικού ενδιαφέροντος, καθώς οι προσφορές άγγιξαν τα € 14 δις ενώ το Ιρλανδικό δημόσιο άντλησε μόνο € 3,75 δις με επιτόκια 3,543%, από τα € 8,0 δις που προγραμματίζει να αντλήσει από τις αγορές εντός του 2014. Σημειώνεται ότι η απόδοση του 10-ετούς ομολόγου της Ιρλανδίας διαμορφωνόταν στο 3,527% την

9.1.2014, από το ιστορικά υψηλό του 14,22% τον Ιουλ.2011. Ωστόσο ικανοποιητικές αξιολογούνται και οι επιδόσεις των υπολοίπων ευρωπαϊκών κρατικών ομολόγων, όπως φαίνεται στον Πίνακα. Χαρακτηριστικά αναφέρεται, ότι η απόδοση του 10-ετούς ομολόγου της Ισπανίας υποχώρησε στο χαμηλότερο επίπεδο από το 2009, του 10-ετούς της Ιταλίας στο χαμηλότερο επίπεδο από τον Μάιο 2013 και του 10ετούς ομολόγου της Ιρλανδίας στο χαμηλότερο επίπεδο από το 2006.

		7.1.2014	30.12.2013	+/- μβ		7.1.2014	30.12.2013	+/- μβ
Ελλάδα	10Y	7,98%	8,14%	-16	S	665	713	-48
Ισπανία	10Y	3,90%	4,16%	-26	S	140	162	-22
Ιταλία	10Y	3,93%	4,13%	-20	S	156	178	-22
Πορτογαλία	10Y	5,49%	5,96%	-47	C	324	360	-36
Γαλλία	10Y	2,52%	2,58%	-6	D	54	57	-3
Ολλανδία	10Y	2,19%	2,25%	-6	S	37	39	-2
Γερμανία	10Y	1,91%	1,95%	-4	S	27	28	-1

Πηγή: Bloomberg

Η διαφορά απόδοσης του 10ετούς πορτογαλικού ομολόγου σε σχέση με το αντίστοιχο γερμανικό, υποχώρησε στις 358 μ.β. από 401 μ.β. πριν μια εβδομάδα και του 10ετούς ιταλικού ομολόγου με το 10ετές γερμανικό στις 203 μ.β., έναντι 218 μ.β. πριν μια εβδομάδα. Η απόδοση του 10ετούς ομολόγου των ΗΠΑ την 9.1.2014 διαμορφώθηκε στο 2,984%, χαμηλότερα του 3,05% που είχε καταγράψει την 2.1.2014, παρά το ότι οι αγορές έχουν αρχίσει να τιμολογούν ισχυρότερα οικονομικά μεγέθη για την οικονομία των ΗΠΑ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Ελληνική Οικονομία

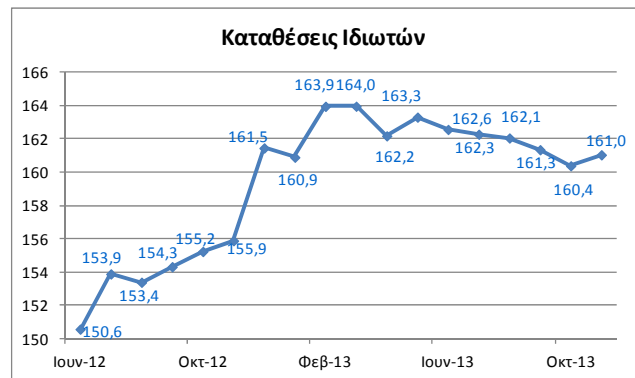
Καταθέσεις Ιδιωτών: Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕλλάδος, οι συνολικές καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα παρουσίασαν μικρή άνοδο κατά +0,4% σε μηνιαία βάση τον Νοέμ.1013 και ανήλθαν στα € 160,9 δις, έναντι των € 160,2 δις. τον Οκτ.2013, 161,2 τον Σεπτ.2013 και έναντι € 155,8 δις τον Νοέμ.2012. Η εκροή των καταθέσεων στο δίμηνο Σεπτ.-Οκτ. '13 οφείλεται κυρίως σε απόσυρση μετρητών από τα νοικοκυριά για αποπληρωμή φορολογικών τους υποχρεώσεων. Η μικρή αύξησή τους τον Νοέμ.2013 δείχνει την σταδιακή αποκατάσταση συνθηκών σταθεροποίησης της ελληνικής οικονομίας. Σημειώνεται ότι η αύξησή-σταθεροποίηση των καταθέσεων τον Νοέμ.2013 έλαβε χώρα παρά τη νέα αξιοσημείωτη μείωση των επιτοκίων καταθέσεων, αφού τα επιτόκια καταθέσεων με συμφωνημένη διάρκεια 1-έτους μειώθηκαν στο 2,83% τον Νοέμ.2013, από 2,97% τον Ικτ.2013 και από 3,1% τον Σεπτ.2013.

Από τις επιμέρους κατηγορίες των ιδιωτικών καταθέσεων, σε μηνιαία βάση, οι καταθέσεις οι καταθέσεις όψεως αυξήθηκαν σημαντικά κατά +3,1% τον Νοέμ.2013, υπερκαλύπτοντας τη μικρή μείωση των καταθέσεων προθεσμίας κατά -0,1% και ταμειυτηρίου κατά -0,9%.

Σε ετήσια βάση, οι καταθέσεις ιδιωτών παρουσίασαν αύξηση κατά +3,6% τον Νοέμ.2013 (Οκτ.2013:

+3,7%), έναντι μείωσής τους κατά -10,2% τον Νοέμ.2012 και κατά -7,3% τον Δεκ.2012. Από τις επιμέρους συνιστώσες των καταθέσεων, οι καταθέσεις όψεως σημείωσαν σημαντική αύξηση κατά +26,5% και ακολουθούν οι προθεσμιακές καταθέσεις με αύξηση κατά +3,5% και οι καταθέσεις ταμειυτηρίου με αύξηση κατά +2,7%.

Σημειώνεται ότι από το τέλος του Ιουν.2012 ως το τέλος Νοέμ.2013 είχαν επιστραφεί στο τραπεζικό σύστημα καταθέσεις ύψους € 10,4, δις. (€ 13,4 δις. από τα μέσα Ιουν.2012). Η ροή επανόδου των ιδιωτικών καταθέσεων στο τραπεζικό σύστημα αναμένεται, παρά τις μεταπτώσεις τους, να ενδυναμωθεί στους επόμενους μήνες, μετά την αναμενόμενη επιβεβαίωση της ουσιαστικής ανακεφαλαιοποίησης των ελληνικών τραπεζών με την ανακοίνωση και των αποτελεσμάτων των stress tests από την Black Rock. Επίσης, περαιτέρω ευνοϊκή επίπτωση θα έχει η σταθερή βελτίωση του οικονομικού κλίματος στη χώρα και γενικώς η αναμενόμενη επιβεβαίωση της σταθερής πορείας ανάκαμψης της οικονομικής δραστηριότητας στην ελληνική οικονομία.

Πηγή: ΤτΕλλάδος

Αγορά Εργασίας: Σύμφωνα με τα στοιχεία των ροών μισθωτής απασχόλησης του συστήματος «ΕΡΓΑΝΗ», του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, στο 2013 σημειώθηκε σημαντική βελτίωση στην αγορά εργασίας, αφού η καθαρή αύξηση της απασχόλησης (προσλήψεις μείον απολύσεις, μείον οικειοθελείς αποχωρήσεις) ανήλθαν στις 133,49 χιλ., έναντι -72,01 χιλ. το 2012 και -125,94 χιλ. το 2011. **Μάλιστα, ακόμη και στον Δεκ.2013**, ύστερα από μια ολόκληρη 10ετία, το ισοζύγιο των νέων θέσεων εργασίας ήταν θετικό κατά 20 χιλ., έναντι -21,05 χιλ. το Δεκ.2012.

Οι θετικές αυτές εξελίξεις όσον αφορά την αύξηση της απασχόλησης συνέβαλαν στη ανάσχεση του αυξητικού ρυθμού του ποσοστού της ανεργίας. Είναι ενδεικτικό ότι για πρώτη φορά από το 2009 το ποσοστό ανεργίας φαίνεται να σταθεροποιείται το 2013 έστω και σε σχετικά υψηλά επίπεδα. Συγκεκριμένα, με βάση τα 3μηνιαία (μη διορθωμένα εποχικά) στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε από 27,4% το 1° 3μηνο.2013, στο 27,1% το 2° 3μηνο.2013 και στο 27,0% στο 3° 3μηνο.2013, ενώ αναμένεται να διαμορφωθεί στο 27,1% το 2013 ως σύνολο (χαμηλότερα από τις εκτιμήσεις).

Πιο συγκεκριμένα, με βάση τα στοιχεία του ΕΡΓΑΝΗ, κατά το 2013, οι προσλήψεις υπερέβησαν κατά πολύ το 1,0 εκατ. και ανήλθαν στις 1.149 χιλ., έναντι 849,5 χιλ. το 2012. Η αύξηση αυτή των προσλήψεων κατά +299,7 χιλ. άτομα, υπέρ-αντιστάθμισε την πολύ περιορισμένη αύξηση των απολύσεων κατά -9,8 χιλ. άτομα και σημαντική, επίσης, αύξηση των οικειοθελών αποχωρήσεων κατά -94,1 χιλ..

Οι συνεχείς σχεδόν θετικές ροές απασχόλησης το 2013 αποτελούν ένδειξη ότι η οικονομία πλησιάζει σε σημείο καμπής, προ της αντιστροφής του ρυθμού πτώσης του ΑΕΠ σε θετικό ρυθμό ανάπτυξης και προ της αντιστροφής της αυξητικής πορείας του ποσοστού ανεργίας σε πτωτική πορεία αυτού του ποσοστού μετά τη διαμόρφωσή του στο 27,1% (ως προελέχθη) το 2013.

Αναφορικά με το είδος της σύμβασης, σημειώνεται ότι, στην περίοδο Μαρτ.2013 (μήνας που ξεκίνησε το «Εργάνη») μέχρι και Δεκ.2013: α) Η πλήρης απασχόληση παρουσίασε μέση μηνιαία αύξηση κατά +5,9%. β) Η μερική απασχόληση κατά +14,0%. γ) Η εκ περιτροπής απασχόληση κατά +26,9% και δ) Το σύνολο των προσλήψεων μέση μηνιαία άνοδο κατά +10%. Επίσης, σύμφωνα με την ηλεκτρονική καταγραφή του ακριβούς (για πρώτη φορά) αριθμού του συνόλου των επιχειρήσεων (196.695) που δραστηριοποιούνται το 2013 στην Ελλάδα, οι εργαζόμενοι με μερική ή εκ περιτροπής απασχόληση αποτελούσαν το 20,2% του συνόλου των μισθωτών με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, πλησιάζοντας έτσι τον αντίστοιχο μέσο όρο της ZtE.

Οι κλάδοι στους οποίους καταγράφηκε εντονότερος ρυθμός καθαρών προσλήψεων το 2013 ήταν αυτοί του πρωτογενούς τομέα, και οι κλάδοι σχετιζόμενοι με τις υπηρεσίες τουρισμού. Αντίθετα, στον δευτερογενή τομέα οι αποχωρήσεις (λόγω απολύσεων, λήξεων συμβάσεων ορισμένου χρόνου, συνταξιοδοτήσεων) υπερίσχυαν των προσλήψεων.

Η άνοδος της απασχόλησης στο 2013, υποστηρίζεται και από τις έρευνες συγκυρίας του IOBE (Νοέμ.2013). Σύμφωνα με τον IOBE, οι βραχυχρόνιες προοπτικές της απασχόλησης παρουσίασαν αισθητή βελτίωση στους περισσότερους τομείς της οικονομίας τον Νοέμ.2013, έναντι του Νοέμ.2012.

Οι προβλέψεις για την απασχόληση ενισχύθηκαν στις Κατασκευές (ισοζύγιο προβλέψεων, Νοέμ.'2013: +2, Νοέμ.'2012: -35) και βελτιώθηκαν στο Λιανικό Εμπόριο (Νοέμ.'2013: -11, Νοέμ.'2012: -37), στις Υπηρεσίες (Νοέμ.'2013: -21, Νοέμ.'2012: -37) και στη Βιομηχανία (Νοέμ.'2013: στο -17, Νοέμ.12: -23). Παράλληλα, περιορίστηκαν οι δυσμενείς προβλέψεις των νοικοκυριών για την εξέλιξη της ανεργίας (Νοέμ.'2013: 74,2, Νοέμ.'2012: 81,0).

Εμπορευματικές Συναλλαγές (ΕΛΣΤΑΤ): Οι εξαγωγές αγαθών χωρίς πετρελαιοειδή σημείωσαν νέα πτώση κατά -7,9%, σε ετήσια βάση το Νοέμ.2013, από πτώση τους κατά -2,1% τον Οκτ.2013 και έναντι αύξησής τους κατά 7,6% το Νοέμ.2012. Επίσης, στο **11μηνο 2013 οι εξαγωγές**

αγαθών χωρίς πετρελαιοειδή σημείωσαν μικρή πτώση κατά -2,5%, έναντι αύξησής τους κατά 2,2% στο 11μηνο 2012. Έτσι, οι εξαγωγές αγαθών χωρίς πετρελαιοειδή ανήλθαν στα € 15,41 δις στο 11μηνο 2013 από € 15,81 δις στο 11μηνο 2012.

Εξαγωγές με πετρελαιοειδή		
	2012	2013
Ιαν-Νοέμ	25.134,2	25.355,6
% μεταβολή	14,5%	0,9%
Εξαγωγές χωρίς πετρελαιοειδή		
	2012	2013
Ιαν-Νοέμ	15.810,6	15.413,6
% μεταβολή	2,2%	-2,5%
Εισαγωγές χωρίς πετρελαιοειδή		
	2012	2013
Ιαν-Νοέμ	28.769,2	27.497,6
% μεταβολή	-4,4%	-8,4%

Ειδικότερα, η πτώση των **εξαγωγών αγαθών χωρίς πετρελαιοειδή στο 11μηνο.2013 οφείλεται στην πώση** κατά -6,1%, σε ετήσια βάση των εξαγωγών αυτών προς τις τρίτες χώρες, έναντι της αύξησής τους κατά 22,0% στο 11μηνο.2012. Αντίθετα, οριακή μείωση κατά -0,4% σε ετήσια βάση σημείωσαν οι εξαγωγές αυτές προς τις χώρες της ΕΕ-28, μετά τη μείωσή τους κατά -1,3% στο 11μηνο 2012.

Από την άλλη πλευρά, οι **εισαγωγές αγαθών χωρίς πετρελαιοειδή μειώθηκαν** κατά -8,4% στο 11μηνο 2013, έναντι πτώσης κατά -4,4% στο 11μηνο 2012.

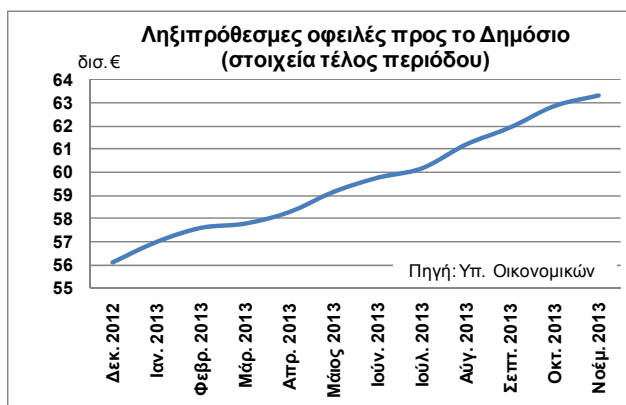
Οι **εξαγωγές αγαθών με πετρελαιοειδή**, μειώθηκαν κατά -15,3% σε ετήσια βάση το Νοέμ.2013 μετά από μικρότερη μείωση κατά -7,4% τον Οκτ.2013 και ακόμη μικρότερη μείωσή τους κατά -4,4% το Νοέμ.2012. Αντίθετα στο **11μηνο 2013 οι εξαγωγές με πετρελαιοειδή σημείωσαν οριακή αύξηση κατά 0,9%**, έναντι μεγαλύτερης αύξησής τους κατά 14,5% στο 11μηνο 2012. Οι εξαγωγές αγαθών με πετρελαιοειδή ανήλθαν στα € 25,35 δις στο 11μηνο 2013 από € 25,13 δις. στο 11μηνο 2012. Οι **εισαγωγές αγαθών με πετρελαιοειδή** σημείωσαν μείωση κατά -15,3% σε ετήσια βάση το Νοέμ.2013 από -7,4% τον Οκτ.2013, ενώ είχαν σημειώσει αισθητή αύξηση κατά 11,6% το Νοέμ.2012.

Ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο: Οι ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις του Δημοσίου συνεχίζουν την ανοδική τους τάση (βλ. διάγραμμα) ανερχόμενες στα € 63,4 δις στο τέλος Νοέμ.'13, με σημαντική αύξησή τους κατά € 926,7 εκατ. εντός του Οκτ.'2013, και κατά € 6,8 δις στο 11μηνο 2013. Αναλυτικότερα, τον Νοέμβριο 2013, οι οφειλές των φυσικών προσώπων ανήλθαν στα 23,1 δις και των Νομικών Προσώπων στα 40,1 δις με την αύξηση στο 11μηνο να προέρχεται κυρίως από την αύξηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών των νομικών προσώπων κατά 4,8 δις (από 35,3 δις τον Δεκ.'12). Παρατηρείται πτώση της μέσης οφειλής στα Νομικά Πρόσωπα στα € 86,5 χιλ. τον Νοέμ.2013, από € 238,04 χιλ. τον Δεκ.2012, με σημαντική αύξηση του πλήθους των Νομικών Προσώπων που έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές, από 148,7 χιλ. τον Δεκ.'2012 σε 464,6 χιλ.

τον Νοέμ. 2013. Αντίθετα, η μέση οφειλή στα Φυσικά Πρόσωπα αυξήθηκε στα € 9,23 χιλ., από € 8,13 χιλ., με αύξηση του πλήθους των φυσικών προσώπων που έχουν ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις στα 2,55 εκατ. τον Νοέμ. 2013, από 2,4 εκατ. τον Δεκ. 2012.

Σημειώνεται ότι το ποσό των ρυθμισμένων οφειλών στα φυσικά πρόσωπα ανήλθε στα € 965,1 εκατ. (4,2% του συνόλου των ληξιπρόθεσμων οφειλών) τον Νοέμ. 2013, από € 836,2 εκατ. (4,0% του συνόλου) τον Δεκ. 2012. Αντίθετα, το ποσό των ρυθμισμένων οφειλών στα νομικά πρόσωπα μειώθηκε στα € 639 εκατ. (1,6% του συνόλου των ληξιπρόθεσμων οφειλών) τον Νοέμ. 2013, από € 758,1 εκατ. (2,14% του συνόλου) τον Δεκ. 2012.

Ως προς την κατηγορία των ληξιπρόθεσμων, το μεγαλύτερο μέρος προέρχεται από πρόστιμα του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων ύψους € 22,8 δις και από τον ΦΠΑ ύψους € 14,0 δις. Για το 11μηνο του 2013, την μεγαλύτερη αύξηση - ίση με € 2,2 δις - παρουσίασαν τα πρόστιμα ΚΒΣ (31.12.2012: € 20,6 δις, 30.11.2013: € 22,8 δις), ακολουθούν τα δάνεια με αύξηση κατά € 1,7 δις και ο ΦΠΑ με αύξηση κατά € 1,4 δις, την ίδια περίοδο.

Υλοποίηση του ΕΣΠΑ-Εξέλιξη των Έργων Βασικής Υποδομής: Σημαντική πρόοδος σημειώθηκε το 2013 στον ρυθμό απορρόφησης των κοινοτικών κονδυλίων. Οι καθαρές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις από την ΕΕ ανήλθαν σε € 4,2 δις, έναντι € 2,3 δις το 2012. Η συνολική δημόσια δαπάνη (πληρωμές) μαζί με την εθνική συμμετοχή αυξήθηκε στα € 5,0 δις το 2013, έναντι € 3,4 δις το 2012, με αποτέλεσμα η συνολική δημόσια δαπάνη για το ΕΣΠΑ να ανέλθει σε € 16,5 δις και το ποσοστό απορρόφησης των κονδυλίων να διαμορφωθεί στο 74,0% της συνολικής χρηματοδότησης της περιόδου 2007-2013, έναντι 48,6% στο τέλος του 2012 και 34,5% στο τέλος του 2011.

Με βάση τα ανωτέρω, η Ελλάδα κατετάγη το 2013 στην 4^η θέση μεταξύ των χωρών της ΕΕ-28 στις απορροφήσεις του ΕΣΠΑ, έναντι της 8^{ης} και 11^{ης} θέσης τον Απρ. 2013 και Φεβρ. 2013 αντίστοιχα.

Παράλληλα, υπερκαλύφθηκε (στο 118%) ο στόχος που είχε τεθεί στο μνημόνιο, καθώς οι απορροφήσεις από τα Κοινοτικά Ταμεία ανήλθαν σε € 4,8 δις. το 2013, από € 3,9 δις που ήταν ο στόχος.

Στην επιτάχυνση του ρυθμού απορρόφησης πόρων των διαρθρωτικών ταμείων συνέτειναν, η απλούστευση των διαδικασιών υλοποίησης των έργων με 32 παρεμβάσεις μείωσης της γραφειοκρατίας, η εκκαθάριση και αποκλεισμός των έργων που δεν προχωρούσαν, η συστηματική παρακολούθηση της εξέλιξης των έργων και η αναθεώρηση του προγράμματος όπου αυτό ήταν αναγκαίο.

Η συντελούμενη πρόοδος αντικατοπτρίζεται στα έργα βασικής υποδομής, επιχειρηματικότητας και κοινωνικής συνοχής δεδομένου ότι: Ολοκληρώθηκαν οι διαπραγματεύσεις και επιταχύνονται τα έργα των μεγάλων οδικών αξόνων, ενισχύονται οι δράσεις για την επιχειρηματικότητα με έμφαση στην αύξηση των εξαγωγών και επίσης ενισχύονται οι δράσεις για την κοινωνική μέριμνα με προγράμματα βρεφονηπιακών σταθμών, κοινωφελή εργασία ανέργων κ.α.

Αναφορικά με το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) του 2013, επισημαίνεται η πλήρης αξιοποίησή του, καθώς διοχετεύτηκε σε δημόσια έργα όλο το προγραμματισμένο ποσό για το 2013 ύψους € 6,65 δις, εκ των οποίων: Για έργα ΕΣΠΑ € 4,2 δις, για το Ταμείο Αλιείας € 0,3 δις και για άλλα συγχρηματοδοτούμενα έργα € 1,4 δις. Επίσης, για το εθνικό ΠΔΕ διετεθήσαν € 0,8 δις.

Όσον αφορά τα επιμέρους προγράμματα, στην κορυφή των απορροφήσεων είναι οι δράσεις για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και ακολουθούν τα έργα για τη διοικητική μεταρρύθμιση, την τεχνική υποστήριξη, και την προσβασιμότητα. Σχετικά με τις περιφέρειες, προηγούνται τα έργα στη Θεσσαλία-Στερεά Ελλάδα-Ηπειρο και έπονται τα έργα της Κρήτης - Νήσων Αιγαίου, της Αττικής, της Μακεδονίας- Θράκης και της Δυτικής Ελλάδος- Πελοποννήσου-Ιονίων Νήσων (βλ. Πίνακα)

ΕΡΓΑ ΕΣΠΑ 2013		
	€ δισ.	ποσοστό απορρόφησης
1. ΤΟΜΕΑΚΑ		
Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα	1,54	90,9
Διοικητική Μεταρρύθμιση	0,39	84,8
Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής	0,24	84,1
Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη	1,8	69,4
Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας	4,4	79,7
Εκπαίδευση δια Βίου Μάθηση	1,5	62,3
Ανάπτυξη Ανθρωπίνου Δυναμικού	2,6	61,2
Ψηφιακή Σύγκλιση	0,6	45,5
Σύνολο τομεακών	13,2	60,6
2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ		
Θεσσαλία-Στερεά Ελλάδα-Ηπειρος	1,4	85,7
Μακεδονία-Θράκη	2,8	76,7
Κρήτη-Νησιά Αιγαίου	1,1	77,5
Αττική	2,4	77,2
Δυτ. Ελλάδα-Πελοπόννησος-Ιόνια Νησιά	1,0	64,3
Σύνολο περιφερειακών	8,6	39,5
Πηγή: ΥΠΕΚΑ		

Η πρόοδος στην αξιοποίηση των κοινοτικών χρηματοδοτήσεων αναμένεται να επιταχυνθεί στους επόμενους μήνες κυρίως με την επανεκκίνηση των μεγάλων έργων βασικής υποδομής αρχής γενομένης με τις κύριες οδικές αρτηρίες, στις οποίες τα έργα είχαν σταματήσει το 2012 και το 2011. Η

ολοκλήρωση των έργων αυτών εκτιμάται ότι θα συντελεσθεί έως το τέλος του 2015.

Παράλληλα, προχωρούν και τα υπόλοιπα δημόσια έργα, όπως οι συνεχείς επεκτάσεις του Μετρό της Αθήνας, η επέκταση του Τραμ προς τον Πειραιά, η κατασκευή του Μετρό της Θεσσαλονίκης, οι βελτιώσεις στα λιμάνια του Πειραιά, του Λαυρίου των Πατρών και της Ηγουμενίτσας, βελτιωτικές παρεμβάσεις σε σιδηροδρομικές γραμμές στη Στερεά Ελλάδα και την Πελοπόννησο και η επανεκκίνηση των έργων ΣΔΙΤ, αρχικά με δέκα προγράμματα για τη διαχείριση των απορριμμάτων.

Τέλος, αναφορικά με τις μεταβιβάσεις πόρων στην προγραμματική περίοδο του Κοινοτικού Προϋπολογισμού 2014-2020 υπενθυμίζεται ότι με βάση τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 8/2/2013, η Ελλάδα επέτυχε τη μεγαλύτερη αύξηση των κονδυλίων που της παραχωρήθηκαν, έναντι των αρχικών προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, από όλες τις χώρες-μέλη.

Συνολικά στην περίοδο 2014-2020 θα εισρεύσουν από τα Διαρθρωτικά Ταμεία στην Ελλάδα πόροι ύψους € 16,3 δις, έναντι € 11,2 δις της αρχικής πρότασης, ενώ η τελική εισροή θα ανέλθει στα € 18,5 δις. καθώς σε μερικές περιφέρειες της Χώρας το κατά κεφαλήν ΑΕΠ θα υποχωρήσει κάτω του μέσου κοινοτικού όρου και άρα θα τυχουν πρόσθετης ενίσχυσης. Παράλληλα, επιτεύχθηκε η επέκταση του κανόνα $v+2$ σε $v+3$ παρέχοντας έτσι περιθώριο πλήρους αξιοποίησης των κοινοτικών κονδυλίων έως το 2023.

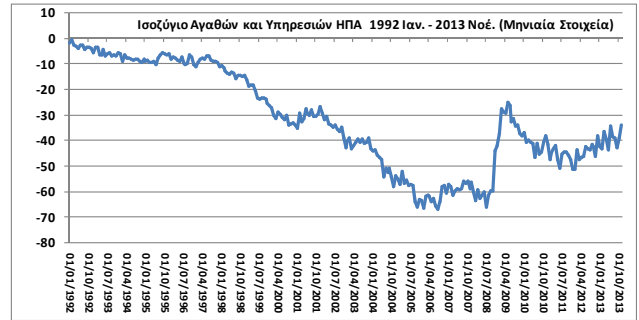
Αυτή η σημαντική αρωγή από την ΕΕ και με τη μορφή κεφαλαιακών μεταβιβάσεων, εάν αξιοποιηθεί κατάλληλα, θα επισπεύσει την ανάκαμψη της οικονομίας συντομότερα του αναμενομένου και κυρίως θα ενισχύσει την συνεχιζόμενη διαδικασία μετασχηματισμού της οικονομίας σε εξωστρεφή και ανταγωνιστική.

Παγκόσμια Οικονομία

ΗΠΑ: Το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών και υπηρεσιών μειώθηκε στα \$ 34,3 δις τον Νοέμ.2013, από \$ 39,3 δις τον Οκτ. 2013 (βλέπε το Διάγραμμα), ενώ οι αναλυτές ανέμεναν αύξηση του ελλείμματος αυτού στα \$ 40,0 δις. Οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 0,9% σε μηνιαία βάση, ενώ οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών μειώθηκαν κατά -1,4% σε μηνιαία βάση. Πάνω από το 60% της πτώσης των εισαγωγών οφείλεται σε πτώση των εισαγωγών πετρελαιοειδών λόγω τόσο της πτώσης των τιμών του πετρελαίου όσο και της εισαγόμενης ποσότητας. Μετά από αυτή την εξέλιξη αναμένεται σημαντική θετική επίπτωση στην αύξηση του ΑΕΠ της χώρας από τις καθαρές εξαγωγές στο 4^ο 3μηνο 2013, πράγμα που μπορεί να ωθήσει την αύξηση του ΑΕΠ σε αυτό το 3μηνο σε επίπεδα άνω του 3,0% σε ετησιοποιημένη βάση.

Στον τομέα της παραγωγής, ο δείκτης υπευθύνων προμηθειών *PMI manufacturing* διαμορφώθηκε

στο 57,0 τον Δεκ.2013 από 57,3 το Νοέμ.2013 και 56,4 τον Οκτ.2013, δείχνοντας ότι η παραγωγή του κλάδου συνεχίζει να αυξάνεται με σχετικά υψηλούς ρυθμούς. Αξιοσημείωτη είναι η διαμόρφωση του υποδείκτη για τις νέες παραγγελίες στο 64,2 τον Δεκ.2013, από 63,6 τον Νοέμ.2013, ενώ και ο δείκτης για την απασχόληση αυξήθηκε στο 56,9 τον Δεκ.2013, από 56,5 τον Νοέμ.2013. Αντίθετα, ο δείκτης για τις εξαγωγές μειώθηκε στο 55,0 τον Δεκ.2013, από 59,5 τον Νοέμ.2013.

Οι **εργοστασιακές παραγγελίες** αυξήθηκαν κατά 1,8% σε μηνιαία βάση το Νοέμ.2013, από μείωση τους κατά -0,5% τον Οκτ.2013 (αναθεωρημένο από πτώση κατά -0,9% σε προηγούμενη εκτίμηση) και αύξηση κατά 1,8% τον Σεπτ.2013. Οι παραγγελίες εξαιρουμένων εκείνων του τομέα των μεταφορών αυξήθηκαν κατά 0,6% σε μηνιαία βάση τον νοέμ.2013, από αύξησή τους κατά 0,1% σε μηνιαία βάση και τον Οκτ.2013.

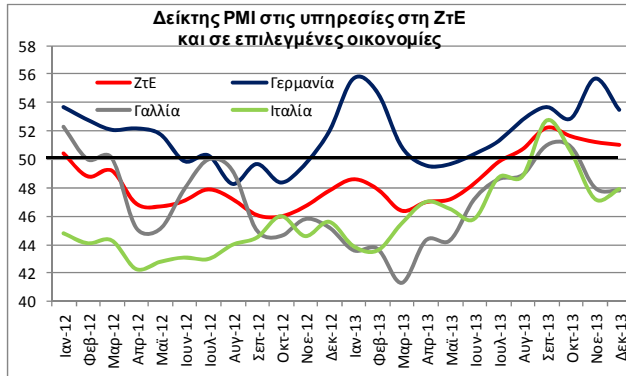
Στην αγορά ακινήτων, οι **κατασκευαστικές δαπάνες** αυξήθηκαν κατά 1,0% το Νοέμ.2013, από 0,9% τον Οκτ.2013, ενώ σε ετήσια βάση η αύξηση των δαπανών ήταν 5,9%.

Στην αγορά εργασίας συνεχίζονται οι ενδείξεις ανάκαμψης, καθώς οι **εβδομαδιαίες αιτήσεις για εγγραφή στα ταμεία ανεργίας** υποχώρησαν κατά 2.000 την εβδομάδα έως 28.12.2013 στις 339.000, ενώ ο κινητός μέσος όρος 4 εβδομάδων διαμορφώθηκε στις 357.250. Η περαιτέρω μείωση των αιτήσεων, αντανάκλα τις βελτιούμενες συνθήκες της αγοράς εργασίας.

ΖτΕ: Τα στοιχεία που δημοσιεύθηκαν στο προηγούμενο 7ήμερο δείχνουν σαφή σημάδια βελτίωσης της οικονομίας και το 4^ο 3μηνο 2013. Ωστόσο η ανάκαμψη πραγματοποιείται πολύ σταδιακά, και αναμένεται περιορισμένη αύξηση του ΑΕΠ το 2014. Ειδικότερα, ο δείκτης εμπιστοσύνης στη ΖτΕ (*Sentix Index*) αυξήθηκε στο 11,9 τον Ιαν.2014 (υψηλότερο επίπεδο από τον Απρ.2011), από 8,0 τον Δεκ.2013. Η βελτίωση αυτή αποδίδεται στο γεγονός ότι η Ιρλανδία αποτελεί την πρώτη χώρα που αποδεσμεύεται από το Μνημόνιο, εξέλιξη που προκαλεί αισιοδοξία για την πορεία του συνόλου των οικονομιών της ΖτΕ.

Αντίθετα, ο δείκτης *PMI* στις υπηρεσίες στη ΖτΕ χειροτέρευσε στο 51,0 τον Δεκ.2013, από 51,2 τον Νοέμ.2013. Το επίπεδο του συγκεκριμένου δείκτη και η πορεία του μέχρι τώρα δείχνει ότι ο κλάδος των υπηρεσιών σαφώς υστερεί σε σχέση με την μεταποίηση. Αναφορικά ο δείκτης *PMI* στη μεταποίηση βελτιώθηκε στο 52,7 τον Δεκ.2013, από 51,6 τον

Νοέμ.2013, δείχνοντας την συνέχιση της αυξητικής πορείας της παραγωγής στο συγκεκριμένο κλάδο. Όσον αφορά στις επιμέρους οικονομίες, στη Γερμανία ο δείκτης PMI στις υπηρεσίες επίσης χειροτέρευσε τον Δεκ.2013, από το πολύ υψηλό επίπεδο, ωστόσο, που είχε διαμορφωθεί τον Νοέμ.2013. Στη Γαλλία, ο δείκτης παραμένει κάτω του 50 *Δεκ.2013: 47,3), όπως και στην Ιταλία.

Πηγή: Bloomberg

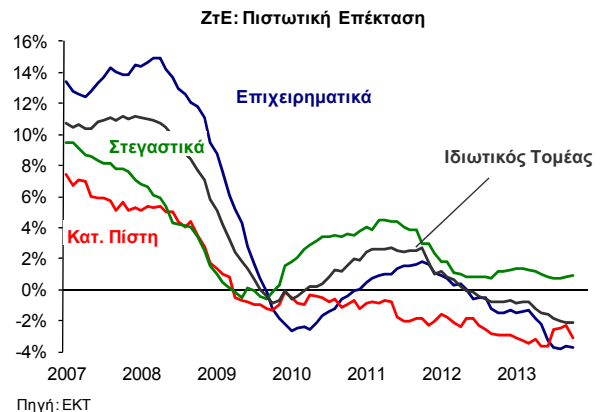
Τα στοιχεία για την ανεργία στη ΖτΕ θα δημοσιευθούν στις 9.1, ωστόσο η στατιστική υπηρεσία της Γερμανίας έχει ήδη ανακοινώσει στοιχεία για την απασχόληση στη Γερμανία. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα εποχικά διορθωμένα στοιχεία, ο αριθμός των απασχολούμενων αυξήθηκε κατά 26 χιλ. σε μηνιαία βάση τον Νοέμ.2013, από +31 χιλ. τον Οκτ.2013. Συνολικά το 11μηνο Ιαν.-Νοέμ.2013 ο αριθμός των απασχολούμενων στη Γερμανία αυξήθηκε κατά 232 χιλ., ενώ συνολικά το εργατικό δυναμικό διαμορφώνεται στα 41,8 εκατ.

Στην αγορά χρήματος στη ΖτΕ, η συνέχιση της μείωσης της πιστωτικής επέκτασης και τον Νοέμ.2013 προκαλεί ανησυχία, καθώς δείχνει ότι οι συνθήκες στις χρηματοπιστωτικές αγορές δεν έχουν εξομαλυνθεί ακόμα. Βέβαια, η αύξηση της προσφοράς χρήματος M3 επιταχύνθηκε ελαφρά στο 1,5% τον Νοέμ.2013, από 1,4% τον Οκτ.2013, αν και παραμένει σε πολύ χαμηλό επίπεδο, γεγονός που δείχνει ότι συνεχίζονται τα προβλήματα χρηματοδότησης, παρά την μείωση των επιτοκίων παρέμβασης της ΕΚΤ στο 0,25% τον Νοέμ.2013. Επίσης, συνεχίζεται ο πολύ χαμηλός ρυθμός αύξησης της τραπεζικής χρηματοδότησης προς τα νοικοκυριά στο 0,1% σε ετήσια βάση τον Νοέμ.2013, από 0,2% τον Οκτ.2013. Η αύξηση στα στεγαστικά δάνεια παραμένει στο 0,9% και τον Νοέμ.2013, από 0,8% τον Σεπ.2013, ενώ στα καταναλωτικά δάνεια επιταχύνθηκε η πτώση στο -3,4%, από -3,1% τον Οκτ.2013 και -2,3% τον Σεπ.2013. Η πιστωτική επέκταση προς τις επιχειρήσεις συνεχίζει να μειώνεται με επιταχυνόμενο ρυθμό, κατά -3,9% τον Νοέμ.2013, από -3,8% τον Οκτ.2013 και -3,6% τον Σεπ.2013.

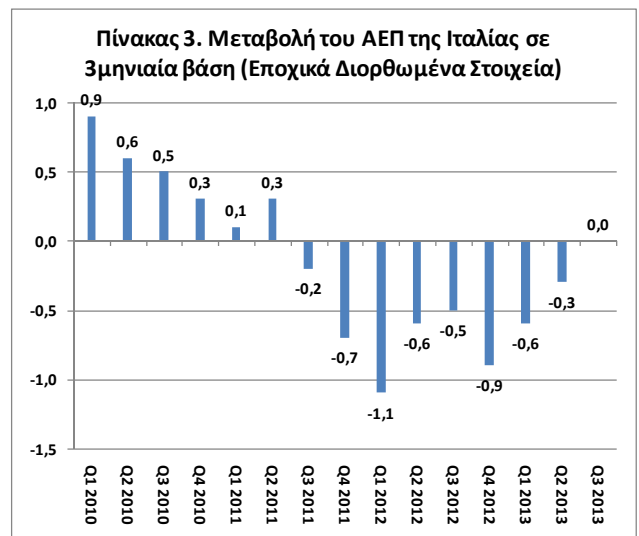
Όσον αφορά στις καταθέσεις, η εικόνα είναι πιο ενθαρρυντική αφού οι συνολικές καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα συνεχίζουν να αυξάνονται κατά 2,7% σε ετήσια βάση τον Νοέμ.2013, από 2,9% τον Οκτ.2013. Ειδικότερα, οι καταθέσεις των νοικοκυριών αυξήθηκαν περιορισμένα, κατά 2,7% σε ετήσια βάση τον Νοέμ.2013, από 3,2% τον Οκτ.2013

και 3,5% τον Σεπ.2013, ενώ οι καταθέσεις των επιχειρήσεων επιταχύνθηκαν στο 6,6% τον Νοέμ.2013, από 5,9% τον Οκτ.2013.

Συνολικά η **χρηματοδότηση προς τον ιδιωτικό τομέα** σημείωσε ιστορικά χαμηλή πτώση, κατά -2,3% τον Νοέμ.2013, από -2,2% τον Οκτ.2013 και -2,1% τον Σεπ.2013. Με βάσει τα ανωτέρω, η ΕΚΤ στην πρώτη συνεδρίαση για το 2014, στις 9.1.2014 αναμένεται να διατηρήσει την ισχύουσα νομισματική πολιτική, ωστόσο είναι πολύ πιθανό σε μελλοντικές συνεδρίες να λάβει νέα μέτρα, αν οι συνθήκες χειροτερεύσουν. Εξάλλου, η νέα επιβράδυνση του πληθωρισμού στο 0,8% τον Δεκ.2013, από 0,9% τον Νοέμ.2013 και 2,2% τον Δεκ.2012 ενισχύει και πάλι τους φόβους για περίοδο αρνητικού πληθωρισμού στη ΖτΕ τους επόμενους μήνες.

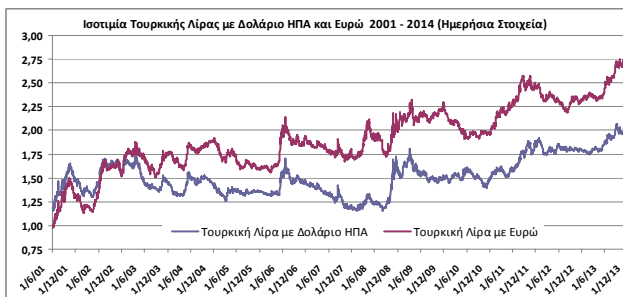
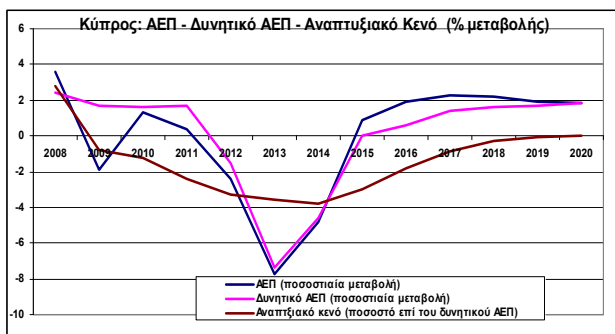
Ιταλία: Μετά από πολλά έτη ύφεσης, το ΑΕΠ της Ιταλίας μειώθηκε ελάχιστα (σύμφωνα με τη Eurostat) κατά -0,1% σε 3μηνιαία βάση (-1,9% σε ετήσια βάση) στο 3^ο 3μηνο.2013, μετά από πτώση του κατά -0,3% σε 3μηνιαία βάση ή κατά -2,2% σε ετήσια βάση στο 2^ο 3μηνο.2013, ενώ αναμένεται να σημειώσει μικρή θετική αύξηση στο 4^ο 3μηνο 2013 σε 3μηνιαία βάση (πτώση κατά -1,2% σε ετήσια βάση), σημειώνοντας τελικά πτώση κατά -1,9% το 2013 ως σύνολο, από πτώση κατά -2,5% το 2012.

Η 3μηνιαία μεταβολή του ΑΕΠ της Ιταλίας τα τελευταία 3-έτη παρουσιάζεται στον Πίνακα 3

(Στοιχεία Bloomberg). Για το 2014 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβλέπει αύξηση του ΑΕΠ της Ιταλίας κατά 0,7%, ενώ το ΔΝΤ προβλέπει αύξηση της τάξης του 1,0%. Σύμφωνα με ανάλυση της ιταλικής τράπεζας UniCredit η Ιταλία μπορεί να εισέλθει σε θετικό ρυθμό ανάπτυξης από το 2014, αρκεί να διατηρηθεί σε ικανοποιητικά επίπεδα ο ρυθμός αύξησης της ζήτησης στις αγορές του εξωτερικού.

Κύπρος: Δόθηκε στην δημοσιότητα τον Δεκ. 2013 η Έκθεση του ΔΝΤ για την Κύπρο. Οι προβλέψεις των ετών 2013-2015 είναι καλύτερες από αυτές που έγιναν τον Ιούν. 2013. Έτσι, το ΔΝΤ προβλέπει τώρα πτώση στο ΑΕΠ κατά -7,7% το 2013, κατά -4,8% το 2014 και ανάπτυξη +0,9% το 2015. Εξαιρουμένου του 2015, όπου η οικονομία 'γυρίζει' σε αναπτυξιακούς ρυθμούς, η μέση δυνητική ανάπτυξη της Κύπρου στην πενταετία 2016-2020 αναμένεται στο 1,5% περίπου με αντίστοιχο ρυθμό αναμενόμενης πραγματικής ανάπτυξης στο 2,0% περίπου. Καθώς η κυπριακή οικονομία ξεκινά από μία σωρευτική ύφεση στην περίοδο 2012-2014 της τάξης του -14,2%, η δυνητική ανάπτυξη μοιάζει να είναι εκτιμημένη με συντηρητικό τρόπο από το ΔΝΤ. Σημειώνεται ότι η δυνητική ανάπτυξη για τις χώρες της Βαλκανικής έχει εκτιμηθεί από το ΔΝΤ υψηλότερα στο επίπεδο του 2,0%-2,5%.

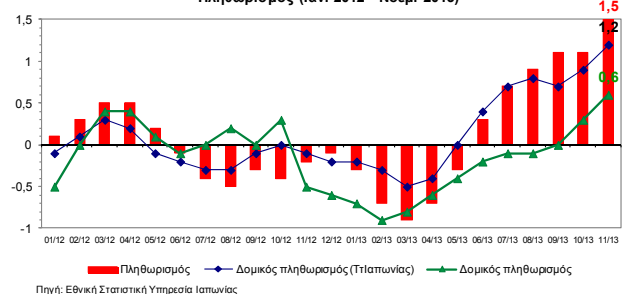

Τουρκία: Η τουρκική λίρα έφτασε σε χαμηλά ιστορικά επίπεδα τόσο με το δολάριο ΗΠΑ (2,18 TRY/USD) όσο και με το ευρώ (2,98 TRY/EUR) αφού η Κεντρική Τράπεζα δεν αύξησε τα επιτόκια όπως ανέμενε η αγορά. Η Κυβέρνηση αντ' αυτού αύξησε τα φόρους επί ορισμένων αυτοκινήτων, όπως και επί των αλκοολούχων ποτών, τσιγάρων και κινητών τηλεφώνων ενώ ανακοίνωσε και την αύξηση του κατώτερου μισθού κατά 11% μέσα στο 2014. Η λίρα υποτιμήθηκε το 2013 (αρχή-τέλος έτους) κατά 20,5% έναντι το δολαρίου ΗΠΑ και κατά 25,3% έναντι του ευρώ, ενώ το 2012 η αντίστοιχη υποτίμηση ήταν πολύ μικρότερη, ήτοι κατά 5,7% με

το δολάριο και κατά 4,1% με το ευρώ. Σημειώνεται ότι από το 2001 και έως και το 2013, η μέση ετήσια υποτίμηση της λίρας ανερχόταν στο 3,2% έναντι του δολαρίου και στο 6,7% έναντι του ευρώ. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της αγοράς, (Bloomberg), η ισοτιμία της τουρκικής λίρας θα βελτιωθεί και θα κινηθεί στο επίπεδο του 2,07 TRY/USD στο τέλος του 2014 από 2,15 TRY/USD που ήταν στο τέλος του 2013. Επίσης, αναμένεται να διατηρηθεί στο μέσο επίπεδο του 1,99 TRY/USD και το 2015.

Ιαπωνία: Ο πληθωρισμός αυξήθηκε το Νοέμ. 2013 σε 1,5% (στο υψηλότερο επίπεδο από τον Οκτ. 2008), μετά από 2 μήνες που ήταν σταθερός στο 1,1%. Ο δομικός πληθωρισμός, όπως τον μετρά η Τσιταπωνίας, σημείωσε, επίσης, αύξηση το Νοέμ. 2013 σε 1,2% (στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 5 ετών), από 0,9% τον Οκτ. 2013. Ο γενικός δομικός πληθωρισμός αυξήθηκε σε 0,6% το Νοέμ. 2013 (στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 15 ετών), από 0,3% τον Οκτ. 2013 και ήταν θετικός για 2^ο συνεχή μήνα, για πρώτη φορά από το 2008. Αυτή η αύξηση οφείλεται στο μεγαλύτερο κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας κατά 21% έναντι του Μαρ. 2011 που τα πυρηνικά εργοστάσια έκλεισαν μετά το ατύχημα στη Φουκουσίμα, στις υψηλότερες τιμές των φρέσκων τροφίμων, καθώς και στο αδύναμο γιεν που έχει ως αποτέλεσμα υψηλότερες τιμές των εισαγόμενων προϊόντων. Ο πληθωρισμός των αγαθών αυξήθηκε σε 2,5% από 1,9% τον Οκτ. 2013 ως αποτέλεσμα των υψηλών τιμών των φρέσκων τροφίμων και του αδύναμου γιεν, ενώ ο πληθωρισμός των υπηρεσιών αυξήθηκε σε 0,6% από 0,4% τον Οκτ. 2013 κάτι που δείχνει ότι οι πληθωριστικές πιέσεις στο εσωτερικό της Ιαπωνίας αυξάνονται. Όσον αφορά τον πληθωρισμό του Τόκυο, υποχώρησε το Δεκ. 2013 σε 0,9% από 1,0% το Νοέμ. 2013, ενώ αυξήθηκε ο αντίστοιχος δομικός πληθωρισμός, όπως τον μετρά η Τσιταπωνίας, σε 0,7% από 0,6% το Νοέμ. 2013, καθώς και ο δομικός πληθωρισμός σε 0,3% από 0,2% το Νοέμ. 2013. Η αύξηση του πληθωρισμού το Νοέμ. 2013 δείχνει ότι ο στόχος της κυβέρνησης της Ιαπωνίας για πληθωρισμό στο 2% φαίνεται επιτεύξιμος. Βέβαια, οι υψηλότερες τιμές αναμένεται να επηρεάσουν αρνητικά την κατανάλωση καθώς οι τιμές αυξάνονται με μεγαλύτερο ρυθμό από τους μισθούς.

Πληθωρισμός (Ιαν. 2012 - Νοέμ. 2013)

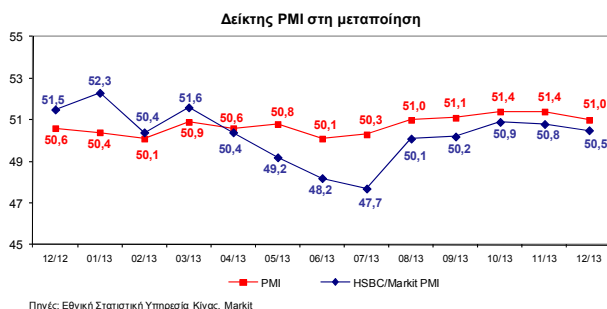
Το ποσοστό ανεργίας, σύμφωνα με τα εποχικά προσαρμοσμένα στοιχεία, παρέμεινε αμετάβλητο το Νοέμ. 2013 για τρίτο συνεχή μήνα στο 4,0%, ενώ οι αναλυτές είχαν προβλέψει υποχώρηση στο 3,9%. Η συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό παρέμεινε σε

υψηλό επίπεδο το Νοέμ. 2013, στο 59,7%, έναντι 59,8% τον Οκτ. 2013. Το εργατικό δυναμικό παρουσίασε αύξηση της τάξης του 1,0% σε ετήσια βάση το Νοέμ. 2013 και ο αριθμός των ανέργων σημείωσε υποχώρηση κατά -4,2% σε ετήσια βάση.

Κίνα: Η κυβέρνηση ανακοίνωσε αλλαγές σε μέτρα που αφορούν την έγκριση ξένων επενδύσεων στην πιλοτική ζώνη ελεύθερου εμπορίου της Σαγκάης, η οποία άρχισε να λειτουργεί το Σεπτ. 2013, με στόχο το άνοιγμα του τομέα των υπηρεσιών σε ξένους επενδυτές και την αναμόρφωση του συστήματος διαχείρισης των επενδύσεων. Οι αλλαγές περιλαμβάνουν ρυθμίσεις απελευθέρωσης της αγοράς από διοικητικά μέτρα έγκρισης και κυρίως απλοποίηση διαδικασιών για την ίδρυση και διοίκηση επιχειρήσεων ξένων επενδυτών και κοινοπραξιών ξένων και κινέζων επενδυτών. Επίσης, οι αλλαγές περιλαμβάνουν τη χαλάρωση ελέγχων σε ξένες επενδύσεις στους τομείς της διεθνούς ναυτιλίας, των χρηματιστηριακών επιδόσεων, της έγκρισης χρηματοδότησης, της διασκέδασης, της εκπαίδευσης και των τηλεπικοινωνιών.

Ο επίσημος δείκτης PMI στη μεταποίηση υποχώρησε το Δεκ. 2013 σε 51,0 (χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 4 μηνών), από 51,4 το Νοέμ. 2013 και τον Οκτ. 2013 και ήταν χαμηλότερος από τις προβλέψεις των αναλυτών. Υποχώρηση σημείωσαν ο υποδείκτης που αφορά την παραγωγή, καθώς και ο υποδείκτης των νέων παραγγελιών που έφτασε στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 6 μηνών. Παράλληλα, μειώθηκαν οι υποδείκτες ως προς το μέγεθος των επιχειρήσεων, με τον υποδείκτη που αφορά τις μεγάλες επιχειρήσεις, οι οποίες είναι κυρίως κρατικές επιχειρήσεις της βαριάς βιομηχανίας, να υποχωρεί μετά από 6 μήνες ανόδου, έχοντας φτάσει το Νοέμ. 2013 στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 19 μηνών.

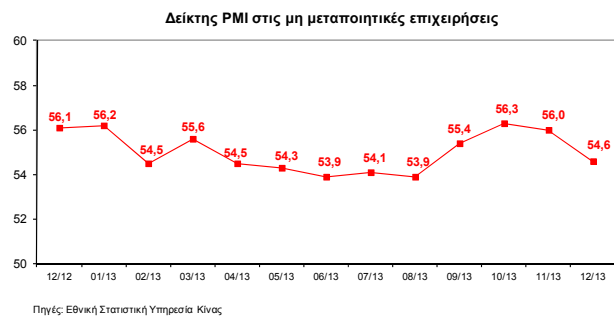
Ο δείκτης PMI στη μεταποίηση που καταρτίζεται από την HSBC/Markit υποχώρησε επίσης το Δεκ. 2013 σε 50,5 (χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 3 μηνών), από 50,8 το Νοέμ. 2013, όπως είχαν προβλέψει οι αναλυτές. Πτώση παρουσίασαν οι υποδείκτες που αφορούν την παραγωγή και τις νέες παραγγελίες, αλλά και τις νέες εξαγωγικές παραγγελίες, ενώ αμετάβλητος παρέμεινε ο υποδείκτης που αφορά τις αγορές εισροών.

Η υποχώρηση των δεικτών PMI στη μεταποίηση αντανάκλα την επιβράδυνση της βιομηχανικής παραγωγής το Δεκ. 2013 η οποία, μάλιστα, αυτό το μήνα επεκτάθηκε στις μεγάλες επιχειρήσεις. Η

υποχώρηση που παρουσίασαν οι μεγάλες επιχειρήσεις αναμένεται να συνεχιστεί καθώς θα επηρεαστούν από τον περιορισμό της τραπεζικής χρηματοδότησης που αποτελεί στόχο της ΤτΚίνας ώστε να μειωθούν οι επενδύσεις στην παραγωγή και η υπερβάλλουσα παραγωγή των επιχειρήσεων. Η πτώση των δεικτών PMI στη μεταποίηση αποτελεί ένδειξη ότι υπήρξε επιβράδυνση του ρυθμού ανόδου του ΑΕΠ της Κίνας στο τέλος του 2013.

Ο δείκτης PMI των μη μεταποιητικών επιχειρήσεων υποχώρησε περαιτέρω τον Δεκ. 2013 σε 54,6 (χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 4 μηνών), από 56,0 το Νοέμ. 2013. Μείωση παρουσίασαν τόσο ο υποδείκτης του τομέα των υπηρεσιών σε 52,5 από 54,1 τον προηγούμενο μήνα, όσο και ο υποδείκτης του τομέα των κατασκευών, ο οποίος ωστόσο εξακολουθεί να είναι υψηλός, σε 62,6 από 63,5 το Νοέμ. 2013. Ο υποδείκτης νέων παραγγελιών παρέμεινε το 51,0 τον Δεκ. 2013 (χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 4 μηνών), αν και ο υποδείκτης νέων παραγγελιών του τομέα των υπηρεσιών υποχώρησε κάτω από 50,0, στο 49,7. Ο υποδείκτης προσδοκιών των επιχειρήσεων υποχώρησε σε 58,7 από 61,3 το Νοέμ. 2013 καθώς οι επιχειρήσεις ήταν λιγότερο αισιόδοξες για τις προοπτικές ανάπτυξης του τομέα των μη μεταποιητικών επιχειρήσεων τους επόμενους μήνες.

Νοτιανατολική Ευρώπη

Αλβανία: Ο πληθωρισμός ανήλθε στο 1,9% τον Δεκ. 2013, από 1,0% το Νοέμ. 2013, αλλά ήταν χαμηλότερος από το 2,4% που ήταν τον Δεκ. 2012. Η άνοδος του πληθωρισμού προήλθε κυρίως από την αύξηση των τιμών των τροφίμων κατά 3,5% (ετήσια μεταβολή) τον Δεκ. 2013, έναντι 2,1% τον προηγούμενο μήνα. Τη μεγαλύτερη ετήσια αύξηση σημείωσαν οι τιμές των λαχανικών κατά 23,2% και οι τιμές των φρούτων κατά 13,2%. Μικρότερη ήταν η ετήσια αύξηση των αλκοολούχων ποτών και του καπνού κατά 4,2%. Αντίθετα, οι τιμές των ειδών ένδυσης και υπόδησης υποχώρησαν κατά -3,4% σε ετήσια βάση, των μέσων μεταφοράς κατά -1,2% και το κόστος των επικοινωνιών κατά -2,9%. Ο μέσος πληθωρισμός για το 2013 διαμορφώθηκε σε 1,9%, οριακά χαμηλότερος έναντι 2,0% το 2012.

Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου συρρικνώθηκε κατά -18,8% σε ετήσια βάση το διάστημα Ιαν.-Νοέμ. 2013, σε ALL 232,6 δισ. (€1,66 δισ.) ήτοι 16,3% του

προβλεπόμενου ΑΕΠ για το 2013, έναντι 21,1% το 2012. Η συρρίκνωση του ελλείμματος οφείλεται στην αύξηση των εξαγωγών κατά 15,2% σε ετήσια βάση και στη μείωση των εισαγωγών κατά -5,0%. Η αύξηση των εξαγωγών προήλθε κυρίως από τον τομέα των ορυκτών, καυσίμων και ηλεκτρισμού που σημείωσε άνοδο κατά 31,4% σε ετήσια βάση το διάστημα Ιαν.-Νοέμ. 2013 και που αποτελεί τον κύριο εξαγωγικό τομέα της χώρας από τον Απρ. 2013, αντιπροσωπεύοντας το 40,5% των συνολικών εξαγωγών. Οι εξαγωγές υφασμάτων και ειδών υπόδησης, που αποτελούν το δεύτερο μεγαλύτερο εξαγωγικό τμήμα, αυξήθηκαν κατά 11,5% σε ετήσια βάση το διάστημα Ιαν.-Νοέμ. 2013. Όσον αφορά τις εισαγωγές, ο τομέας των ορυκτών, καυσίμων και ηλεκτρισμού κατέγραψε σημαντική υποχώρηση της τάξης του -18,6%. Επίσης, υποχώρηση σημείωσαν οι εισαγωγές μηχανημάτων και εξοπλισμού, υλικών κατασκευών και τροφίμων. Το Νοέμ. 2013 το εμπορικό έλλειμμα συρρικνώθηκε κατά -12,1% σε ετήσια βάση, σε ALL 23,1 δισ. με τις εξαγωγές να αυξάνονται κατά 6,9% σε ετήσια βάση σε ALL 20,8 δισ. και τις εισαγωγές να μειώνονται κατά -4,0% σε ετήσια βάση σε ALL 43,9 δισ..

Βουλγαρία: Σύμφωνα με το υπουργείο οικονομικών τον Ιαν.2014 σχεδιάζεται η άντληση από την εσωτερική αγορά, BGN 900 εκατ. (€ 460,2 εκατ.) μέσω 4-δημοπρασιών ΕΓΔ και ομολόγων. Συγκεκριμένα, το δημόσιο θα αντλήσει μέσω έντοκων γραμματίων 6-μηνης διάρκειας BGN 400 εκατ. στις 6.1.2014 και μέσω εντόκων γραμματίων 9-

μηνης διάρκειας BGN 400 εκατ. στις 27.1.2014. Τέλος, το υπουργείο οικονομικών θα αντλήσει μέσω ομολόγων διάρκειας 10,5 ετών BGN 50 εκατ. την 13.1.2013 και μέσω ομολόγων 5-ετούς διάρκειας BGN 50 εκατ. την 20.1.2013. Τα κεφάλαια που θα αντληθούν αναμένεται να καλύψουν επιδοτήσεις προς αγροτοπαραγωγούς. Σημειώνεται ότι αν και το ποσό θα μπορούσε να καλυφθεί από το δημοσιονομικό απόθεμα μια τέτοια κίνηση θα είχε αρνητικές πολιτικές επιπτώσεις, αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι τον περασμένο Φεβρουάριο η κυβέρνηση του Boyko Borisson είχε απομακρύνει τον Simeon Djankov από τη θέση του υπουργού οικονομικών λόγω της άρνησής του να αντλήσει ρευστότητα από τις αγορές προκειμένου να καταβληθούν προκαταβολές επιδοτήσεων σε αγροτοπαραγωγούς. Η συγκεκριμένη πολιτική συμπεριφορά είχε ως αποτέλεσμα η S&P να υποβαθμίσει τις προοπτικές της Βουλγαρίας σε αρνητικές από σταθερές και την διατήρηση της αξιολόγησής της σε BBB/A-2. Σύμφωνα με την S&P η οικονομική ανάκαμψη της Βουλγαρίας είναι αργή και προειδοποίησε ότι η πιθανότητα για υποβάθμιση της χώρας τα επόμενα 2 χρόνια είναι 33%. Η κυβέρνηση της Βουλγαρίας σχεδιάζει να δανεισθεί BGN 4,4 δισ. το 2014, εκ των οποίων τα BGN 3,0 δισ. από τις διεθνείς αγορές τα οποία θα χρησιμοποιήσει κατά κύριο λόγο για αναχρηματοδότηση ομολόγων. Το υπόλοιπο ποσό θα χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση του ελλείμματος το οποίο εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε BGN 1,47 δισ., ήτοι στο 1,8% του προβλεπόμενου ΑΕΠ για το 2013.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ
(ετήσιες εκατοστιαίες μεταβολές)

Ετήσια στοιχεία	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*
ΑΕΠ (σε σταθερές τιμές αγοράς)	3,5	-0,2	-3,1	-4,9	-7,1	-6,4	-3,7
Ιδιωτική Κατανάλωση	3,6	4,3	-1,6	-6,3	-7,7	-9,1	-6,7
Δημόσια Κατανάλωση	7,1	-2,6	4,9	-8,7	-5,2	-4,2	-4,5
Ακαθάριστες Επενδύσεις	22,8	-14,3	-13,7	-15,0	-19,6	-19,2	-9,3
- Κατοικίες	25,6	-33,6	-20,7	-21,6	-18,0	-32,9	-35,0
- Εξοπλισμός	27,4	-4,8	-18,4	-8,2	-18,1	-17,4	-3,0
Ανεργία (%)	8,3	7,7	9,5	12,5	17,7	24,3	27,0
Συνολική Απασχόληση	1,4	1,2	-0,6	-2,6	-5,6	-8,3	-3,5
Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (μέσα επίπεδα)	2,9	4,2	1,2	4,7	3,3	1,5	-0,8
Κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος	3,1	4,9	5,2	0,1	-2,4	-6,4	-6,5
Πιστωτική Επέκταση (προς ιδιωτικό τομέα)	21,5	15,9	4,1	0,0	-3,1	-4,0	-3,0
Έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-6,5	-9,8	-15,7	-10,7	-9,5	-6,1	-2,0
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών με κεφαλαιακές μεταβιβάσεις (% ΑΕΠ)	-12,4	-13,3	-10,1	-9,2	-8,6	-1,2	1,1

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ και ΔΟΜ Alpha Bank.

* Εκτίμηση

Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας	2011	2012				2012	2013
	έτος	Q1	Q2	Q3	Q4	έτος	διαθέσιμη περίοδος
Οικονομική Δραστηριότητα							
Όγκος Λιανικών Πωλήσεων (εκτός καυσίμων)	-8,7	-12,1	-11,4	-9,9	-13,8	-11,8	-9,6 (10μην.)
Νέες εγγραφές ΙΧ Αυτοκινήτων	-29,8	-36,0	-49,9	-45,7	-30,9	-41,7	2,3 (11μην.)
Οικοδομική Δραστηριότητα	-37,7	1,9	-26,2	-43,7	-44,1	-30,6	-32,5 (9μην.)
Μεταποίηση	-8,5	-9,6	-3,9	-3,8	1,9	-3,9	-1,9 (11μην.)
Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών PMI στη μεταποίηση	43,6	40,0	41,3	42,0	41,4	41,2	49,2 (Νοέμ.)
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος	80,6	78,5	79,0	79,7	82,7	80,0	90,3 (11μην.)
Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Μεταποίηση	76,9	72,9	77,6	76,7	81,6	77,2	88,2 (11μην.)
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών	-74	-81	-75	-69	-75	-75	-69,9 (11μην.)
Πιστωτική Επέκταση							
Ιδιωτικός Τομέας	-3,1	-4,0	-4,8	-4,5	-4,0	-4,0	-3,8 (Νοέμ.)
Επιχειρήσεις	-2,0	-3,3	-4,1	-4,9	-4,4	-4,4	-4,7 (Νοέμ.)
- Βιομηχανία	0,1	-2,3	-3,4	-4,2	-2,1	-2,1	-2,0 (Νοέμ.)
- Κατασκευές	-7,4	-6,8	-6,8	-6,6	-1,9	-1,9	0,5 (Νοέμ.)
- Τουρισμός	-2,3	-0,5	-0,2	-0,2	1,1	1,1	-1,9 (Νοέμ.)
Νοικοκυριά	-3,9	-4,4	-4,4	-4,2	-3,8	-3,8	-3,5 (Νοέμ.)
- Καταναλωτική Πίστη	-6,4	-6,8	-5,3	-5,3	-5,1	-5,1	-4,5 (Νοέμ.)
- Στεγαστικά Δάνεια	-2,9	-3,4	-3,6	-3,7	-3,4	-3,4	-3,2 (Νοέμ.)
Τιμές							
Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	3,3	2,0	1,5	1,3	1,1	1,5	-2,9 (Νοέμ.)
Δομικός Πληθωρισμός	1,5	0,9	0,7	0,3	-0,5	0,3	-2,9 (Νοέμ.)
Δείκτης Τιμών Διαμερισμάτων	-5,5	-10,2	-10,8	-12,6	-13,2	-11,7	-10,9 (9μην.)
Επιτόκια							
Ταμιευτηρίου	0,40	0,41	0,42	0,42	0,42	0,42	0,33 (Νοέμ.)
Δάνεια προς επιχειρήσεις	7,46	7,81	7,67	7,52	7,45	7,61	7,25 (Νοέμ.)
Καταναλωτικών Δανείων (σύνολο με επιβαρύνσεις)	12,37	11,41	11,26	11,22	10,76	11,16	10,96 (Νοέμ.)
Στεγαστικών Δανείων (σύνολο με επιβαρύνσεις)	4,71	4,13	3,78	3,31	3,16	3,60	2,95 (Νοέμ.)
Απόδοση 10-ετούς Ομολόγου	15,75	24,74	25,40	23,69	16,16	16,16	8,24 (Νοέμ.)
ΑΕΠ σε σταθερές τιμές							
Τελική Κατανάλωση	-7,1	-6,7	-6,4	-6,7	-5,7	-6,4	-4,0 (9μην.)
Επενδύσεις	-7,2	-7,4	-7,2	-8,9	-8,7	-8,1	-7,2 (9μην.)
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	-19,6	-22,8	-21,5	-21,5	-10,3	-19,2	-11,6 (9μην.)
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	0,3	4,2	-3,0	-4,2	-4,8	-2,4	2,0 (9μην.)
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	-7,3	-14,9	-12,9	-18,7	-8,1	-13,7	-5,5 (9μην.)
Ισοζύγιο Πληρωμών σε € δισ.							
Εξαγωγές Αγαθών	20,2	4,9	10,4	16,1	22,0	22,0	18,3 (10μην.)
Εισαγωγές Αγαθών	47,5	10,8	21,5	31,7	41,6	41,6	33,4 (10μην.)
Εμπορικό Ισοζύγιο	-27,2	-5,9	-11,1	-15,7	-19,6	-19,6	-14,6 (10μην.)
Ισοζύγιο Αδήλων Πόρων	8,8	2,2	5,0	13,8	16,3	16,3	18,0 (10μην.)
Αναλογία Αδήλων Πόρων προς Εμπορικό Έλλειμμα	32,4	37,5	45,5	88,0	83,4	83,4	123,9 (10μην.)
Ισοζύγιο Τρεχ/σών Συναλλαγών (κεφαλ. μεταβιβ.)	-18,4	-3,7	-6,0	-1,9	-3,3	-3,3	3,5 (10μην.)
Άμεσες Επενδύσεις (καθ. μεταβολή ροής)	-0,40	-0,5	0,6	1,9	0,3	2,3	1,5 (10μην.)
Επενδύσεις Χαρτοφυλακίου (καθ. μεταβολή ροής)	-19,6	-36,5	-34,4	-3,9	-24,2	-99,1	-6,4 (10μην.)
Χρημασπτήριο							
Γενικός Δείκτης Τιμών ΧΑ	680,4	729,0	611,0	739,0	908,0	908,0	1.162,7 (Δεκ.)
(% μεταβολή ΓΔ)	-51,9	7,1	-10,2	8,6	33,4	33,4	28,1 (Δεκ.)
Χρηματιστηριακή Αξία (% ΑΕΠ)	11,8	13,4	11,5	13,6	17,7	17,7	39,6 (Δεκ.)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος και ΕΛΣΤΑΤ.